

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKCINIŲ BENDROVIŲ
ĮSTATYMAS**

1994 m. liepos 5 d. Nr. I-528
Vilnius

**I SKIRSNIS
BENDROJI DALIS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių steigimą, reorganizavimą ir likvidavimą, valdymą ir veiklą, akcininkų teises ir pareigas. Kai šio įstatymo tekstas taikomas ir akcinei bendrovei, ir uždariajai akcinei bendrovei, vartojamas žodis „bendrovė“.

2 straipsnis. Akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė

1. Bendrovė yra įmonė, kurios įstatinis kapitalas padalytas į dalis, vadinamas akcijomis. Ji gali būti įsteigta bet kokiai Lietuvos Respublikos įstatymų nedraudžiamai ūkinei veiklai. Bendrovė yra juridinis asmuo.

2. Bendrovė yra ribotos turtinės atsakomybės. Pagal savo prievoles ji atsako tik savo turtu. Akcininkai pagal bendrovės prievoles atsako tik ta suma, kurią privalo įmokėti už akcijas.

3. Akcinės bendrovės įstatinis kapitalas negali būti mažesnis kaip 100000 litų. Jos akcijos gali būti platinamos bei jomis prekiaujama viešai.

4. Uždarnosios akcinės bendrovės įstatinis kapitalas negali būti mažesnis kaip 10000 litų. Joje negali būti daugiau kaip 50 akcininkų. Uždarnosios akcinės bendrovės akcijos negali būti platinamos bei jomis prekiaujama viešai, jei valstybinio turto (akcijų) pardavimą reglamentuojančiuose įstatymuose nenumatyta kitaip.

5. Bendrovės buveinė turi būti Lietuvos Respublikoje.

6. Bendrovė gali būti steigiamą ribotam arba neribotam laikui. Jei bendrovės įstatuose nenurodytas laikotarpis, kuriam ji įsteigta, tai laikoma, kad ji įsteigta neribotam laikui. Bendrovės veiklos laiką galima pratęsti.

3 straipsnis. Steigėjai

1. Bendrovės steigėjai yra fiziniai ir juridiniai asmenys, šio įstatymo nustatyta tvarka sudarę bendrovės steigimo sutartį (aktą). Bendrovės steigėjais gali būti Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių fiziniai bei juridiniai asmenys. Steigėjų skaičius neribojamas. Kiekvienas bendrovės steigėjas turi būti jos akcininkas. Jeigu bent vienas bendrovės steigėjas (investuotojas) yra užsienio asmuo, tai bendrovei taikomi ir užsienio investicijas reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai.

2. Jeigu bendrovę steigia vienas asmuo, vietoj steigimo sutarties rengiamas bendrovės steigimo aktas, kuriam taikomi steigimo sutarties reikalavimai.

3. Steigėjai sudaro bendrovės steigimo sutartį. Steigimo sutartyje turi būti nurodyta:

- 1) steigėjai (vardai, pavardės, juridinių asmenų pavadinimai) ir jų adresai;
- 2) bendrovės pavadinimas;
- 3) bendrovės steigimo būdas;
- 4) steigėjų teisės ir pareigos steigiant bendrovę bei atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą;
- 5) kiekvieno steigėjo įsigyjamų akcijų skaičius;
- 6) akcijų nominali vertė, emisijos kaina, platinimo tvarka ir terminai;
- 7) steigimo kaštų kompensavimas ir atlyginimas už steigimą;
- 8) ginčų tarp steigėjų sprendimo tvarka.

Sutartį pasirašo visi steigėjai arba jų įgalioti asmenys. Jeigu bent vienas steigėjas yra fizinis asmuo, sutartis turi būti patvirtinta notaro. Jeigu visi steigėjai yra juridiniai asmenys arba įmonės, jų vadovo arba įgaliojto asmens parašas tvirtinamas antspaudu. Neturinčiam antspaudu užsienio juridiniam asmeniui taikoma fiziniams asmenims nustatyta tvarka.

Bendrovės steigimo sutartis yra viešas dokumentas.

4. Bendrovės steigimo sutartis arba aktas, sudaryti šio įstatymo nustatyta tvarka, suteikia teisę atidaryti kaupimo sąskaitą Lietuvos Respublikoje įregistruotame banke.

5. Bendrovės steigėjai, sudarę steigimo sutartį, parengia bendrovės įstatus ir išplatina akcijas. Akcinės bendrovės steigėjai turi teisę platinti akcijas tik įregistravę įstatus Lietuvos Respublikos įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka ir akcijų emisiją Vertybinių popierių komisijoje.

6. Iki steigiamojo akcininkų susirinkimo bet kuris steigėjų, taip pat steigimo sutartyje nurodyti asmenys turi teisę sudaryti steigiamos bendrovės vardu sandorius. Šie sandoriai bendrovei sukuria prievoles po to, kai steigiamasis akcininkų susirinkimas juos patvirtina. Jeigu susirinkimas šių sandorių nepatvirtina, tai už prievoles, pagrįstas šiais sandoriais, steigėjai atsako solidariai, o kiti steigimo sutartyje nurodyti asmenys – individualiai. Steigėjui pasiūlius, akcininkų susirinkimas gali perkelti bendrovei prievoles, sukurtas sandoriais, kuriuos steigėjas sudarė savo vardu.

7. Akcininkai turi teisę reikalauti, kad steigėjai atlygintų nuostolius, padarytus iki bendrovės įregistravimo dienos dėl pareigų nevykdymo, nesąžiningo bendrovės steigimo reikalų tvarkymo, išskyrus atvejus, kai žala padaryta dėl normalios gamybinės ar ūkinės rizikos. Ginčai dėl nuostolių atlyginimo sprendžiami teismo.

8. Steigėjai per 7 dienas nuo steigiamojo akcininkų susirinkimo dienos privalo perduoti bendrovės turtą ir dokumentus valdybai (jeigu jos nėra – administracijos vadovui) surašydami perdavimo-priėmimo aktą.

4 straipsnis. Akcininkai

1. Akcininkas yra fizinis ar juridinis asmuo, kuris įstatymo nustatyta tvarka turi įsigijęs bent vieną bendrovės akciją.

2. Kiekvienas akcininkas bendrovėje turi tokias teises, kokias suteikia jo turimos bendrovės akcijos.

3. Jeigu bendrovės visų akcijų savininkas yra vienas fizinis arba juridinis asmuo, tai jo raštiški sprendimai prilygsta visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimams.

5 straipsnis. Specialios paskirties bendrovės

1. Bendrovėms, vykdančioms valstybei gyvybiškai būtinas funkcijas arba toms bendrovėms, kurių veiklai būtinas specialus režimas, gali būti nustatomas specialios paskirties bendrovių statusas. Veiklos sritis, kuriose gali būti specialios paskirties bendrovių, Lietuvos Respublikos Vyriausybės teikimu tvirtina Seimas.

2. Specialios paskirties bendrovėse vienai iš valstybinės valdžios ir valdymo institucijų priklausanti akcijų dalis negali būti mažesnė kaip suteikianti 70 procentų balsų.

3. Specialios paskirties bendrovėse valstybinės valdžios ir valdymo institucijos, turinčios kontrolinį akcijų paketą, turi teisę papildomai nustatyti:

- 1) privalomus darbus (užduotis);
- 2) prekių (paslaugų) kokybės reikalavimus;
- 3) prekių (paslaugų) kainas arba kainų skaičiavimo taisykles.

4. Šio straipsnio trečiosios dalies sąlygos, atsižvelgiant į bendrovės specifiką, turi būti numatytos bendrovės įstatuose.

II SKIRSNIS

BENDROVĖS STEIGIMAS, REORGANIZAVIMAS IR LIKVIDAVIMAS

6 straipsnis. Bendrovės steigimas

1. Uždaroji akcinė bendrovė gali būti steigiama tik uždaruoju, o akcinė bendrovė - atviruoju arba uždaruoju būdu.

2. Uždaruoju būdu bendrovė steigiama formuojant jos įstatinį kapitalą iš įnašų, gautų už išleidžiamas akcijas, kurias įsigyja tik bendrovės steigėjai.

3. Atviruoju būdu akcinė bendrovė steigiama formuojant jos įstatinį kapitalą iš įnašų, gautų už išleidžiamas akcijas, kurių dalį įsigyja bendrovės steigėjai, o likusios platinamos kitiems asmenims.

4. Bendrovės ūkiniais metais yra laikomi kalendoriniai metai. Jos įstatuose gali būti nustatomi ir kiti 12 mėnesių trukmės ūkinių metų pradžios ir pabaigos terminai. Jei bendrovė buvo įregistruota ūkiniams metams prasidėjus, tai pirmųjų ūkinių metų pabaiga laikoma įstatuose numatyta bendrovės ūkinių metų pabaigos diena. Jei bendrovė išregistruojama nepasibaigus ūkiniams metams, tai paskutiniai ūkiniai metai baigiasi iki bendrovės išregistravimo dienos.

5. Akcinės bendrovės steigėjai privalo parengti steigimo ataskaitą, kurioje turi būti nurodyta:

- 1) steigimo išlaidos;
- 2) už akcijas gauti pinigai;
- 3) nepiniginiai (turtiniai) įnašai, susirinkimui siūloma tvirtinti šių įnašų vertę ir įvertinimo metodai;

- 4) akcijų, kurias įsigijo kiekvienas steigėjas, skaičius;

- 5) kompensuojamos steigimo išlaidos, atlyginimas už steigimą;

- 6) sandoriai, kuriais pagrįstas prievolės steigėjai ar kiti asmenys perduoda bendrovei.

6. Akcinės bendrovės steigimo ataskaitą turi patikrinti ir pateikti išvadas steigiamajam akcininkų susirinkimui nepriklausomas auditorius arba revizorius, kurie turi teisę kviesti turto įvertinimo ekspertus. Nepriklausomas auditorius naudojasi šio įstatymo nustatytais revizoriaus teisėmis. Jeigu steigėjai atsisako pateikti auditoriui duomenis ir paaiškinimus, auditorius apie tai raštu informuoja steigiamąjį akcininkų susirinkimą. Kiekvienas akcininkas turi teisę susipažinti su ataskaita bei auditoriaus išvadomis ir daryti jų nuorašus.

7. Jeigu steigiant akcinę bendrovę per akcijoms pasirašyti skirtą laiką išplatintos ne visos akcijos, tai steigiamojo akcininkų susirinkimo nutarimu įstatinio kapitalo dydis gali būti sumažintas, tačiau ne daugiau kaip 50 procentų. Sumažintasis įstatinis kapitalas negali būti mažesnis už 2 straipsnio trečiojoje dalyje numatytą minimalų dydį. Jei per akcijų pasirašymo laiką išplatintos ne visos akcijos ir įstatinis kapitalas nesumažintas, tai akcinė bendrovė negali būti įregistruota. Šiuo atveju visiems akcijas pasirašiusiems asmenims per 15 dienų turi būti grąžinti jų įnašai be jokių atskaitymų. Už įnašų grąžinimą atsako solidariai visi steigėjai.

8. Bendrovės steigėjai per 60 dienų nuo akcijų pasirašymo termino pabaigos arba paskutinės akcijos pasirašymo dienos (jei visos akcijos išplatintos anksčiau nustatyto laiko) privalo sušaukti steigiamąjį akcininkų susirinkimą. Jei per šį laiką akcininkų susirinkimas nesušaukiamas, tai visi akcijas pasirašiusieji asmenys atleidžiami nuo įsipareigojimų bendrovei ir turi teisę reikalauti, kad jiems per 15 dienų būtų grąžinti visi įnašai už akcijas.

9. Steigiamajam akcininkų susirinkimui taikomos šio įstatymo nustatytos visuotinio akcininkų susirinkimo nuostatos. Steigiamajame akcininkų susirinkime taip pat privalo dalyvauti visi bendrovės steigėjai. Jeigu kvorumo nėra, šaukiamas pakartotinis susirinkimas.

10. Steigiamasis akcininkų susirinkimas tvirtina bendrovės steigimo ataskaitą, bendrovės steigėjų sudarytus sandorius, renka valdymo organus, revizorių, gali keisti arba papildyti įstatus, spręsti kitus visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijos klausimus.

11. Pirmoji bendrovės stebėtojų taryba arba valdyba renkama ne ilgiau kaip 2 ūkiniams metams.

12. Atlyginimą už bendrovės steigimą ar steigimo kaštų kompensaciją gali gauti jos steigėjai arba tretieji asmenys, jeigu su jais buvo sudarytos civilinės sutartys, o steigimo kaštai yra pagrįsti dokumentais. Steigėjų, akcininkų ir trečiųjų asmenų ginčai su bendrove dėl steigimo kaštų kompensavimo ir atlyginimo už steigimą sprendžiami teismo.

7 straipsnis. Bendrovės įstatai

1. Įstatai yra teisinis dokumentas, kuriuo vadovaujasi bendrovė savo veikloje.
2. Įstatuose turi būti nurodyta:
 - 1) bendrovės pavadinimas;
 - 2) bendrovės buveinė;
 - 3) ūkinė veikla (gaminamos produkcijos, atliekamų darbų, teikiamų paslaugų rūšys);
 - 4) akcijų perdavimo kitų asmenų nuosavybėn tvarka šio įstatymo 34 straipsnio septintojoje dalyje numatytais atvejais;
 - 5) įstatinio kapitalo dydis ir jo sudėtis pagal akcijų klases;
 - 6) akcijų skaičius pagal klases, jų nominali vertė ir suteikiamos teisės;
 - 7) apmokėjimo už akcijas tvarka;
 - 8) vienos rūšies akcijų keitimo į kitos rūšies akcijas tvarka;
 - 9) stebėtojų tarybos, valdybos, revizoriaus rinkimo tvarka ir kompetencija;
 - 10) visuotinių akcininkų susirinkimų kompetencija, jų šaukimo bei balsavimo juose tvarka;
 - 11) pelno paskirstymo taisyklės;
 - 12) bendrovės pranešimų skelbimo tvarka;
 - 13) bendrovės reorganizavimo ir likvidavimo tvarka.

Įstatuose gali būti ir kitos taisyklės, neprieštaraujančios Lietuvos Respublikos įstatymams.

3. Jeigu užsiėmimą ūkine veikla, numatytą bendrovės įstatuose, reglamentuoja kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, tai rengiant bendrovės įstatus šių įstatymų privalu laikytis.

4. Bendrovės įstatai turi būti visų steigėjų pasirašyti, o parašai patvirtinti: fizinių asmenų – notariškai, juridinių asmenų – įmonės vadovo ar įgaliotojo asmens parašas tvirtinamas antspaudu. Neturinčiam antspaudu užsienio juridiniam asmeniui taikoma fiziniams asmenims nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Įstatų ir bendrovės registravimas

1. Akcinės bendrovės iki akcijų platinimo turi įregistruoti įstatus Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka.

2. Jeigu visuotinis akcininkų susirinkimas pakeičia ar papildo bendrovės įstatus, šie įstatų pakeitimai turi būti įregistruoti. Įstatų pakeitimai galioja tik juos įregistravus.

3. Bendrovė turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos įmonių rejestre per 6 mėnesius nuo steigimo sutarties sudarymo dienos. Jei per šį laiką bendrovė nebuvo įregistruota, tai ji laikoma neįsteigta ir asmenų įnašai į bendrovės kapitalą be jokių atskaitymų turi būti sugrąžinti per 15 dienų nuo registravimui skirtą laiką pasibaigimo dienos.

Jei bendrovė nebuvo įregistruota dėl priežasčių, nesusijusių su bendrovės steigėjų ar akcininkų veikla, įmonių rejestro tvarkytojo veiksmai gali būti bendrovės steigėjų apskūsti teismui.

4. Bendrovė įregistruojama Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka po to, kai pasirašytos akcijos, surinkti pradiniai įnašai ir įvyko steigiamasis akcininkų susirinkimas. Surinktų pradinių įnašų suma turi būti ne mažesnė už šio įstatymo 2 straipsnyje nustatytą minimalų įstatinį kapitalą, tarp jų pinigais – ne mažesnė kaip 1/4 šio dydžio dalis.

5. Nuo įregistravimo dienos bendrovė įgyja juridinio asmens teises.

9 straipsnis. Bendrovės filialas

1. Bendrovė turi teisę steigti filialus. Jie steigiami bendrovės valdybos sprendimu. Bendrovės filialų skaičius neribojamas.

2. Filialas yra bendrovės padalinys, turintis atskirą buveinę. Filialas nėra juridinis asmuo ir naudojasi bendrovės, kaip juridinio asmens, vardu. Jis veikia pagal bendrovės įstatus ir valdybos suteiktus įgaliojimus, kurie turi būti nurodyti filialo nuostatuose.

3. Bendrovės filialo turtas apskaitomas bendrovės balanse ir atskirame filialo balanse.
4. Bendrovės filialai registruojami Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Bendrovės reorganizavimas

1. Reorganizavimas – tai bendrovės kaip juridinio asmens pertvarkymas be likvidavimo procedūros. Reorganizuotų bendrovių visų teisių ir prievolių perėmėjai yra reorganizuojant įsteigtos naujos ir po reorganizavimo tęsiančios veiklą bendrovės.

2. Bendrovės gali būti reorganizuojamos šiais būdais:

- 1) jungiant bendroves;
- 2) skaidant bendroves;
- 3) keičiant bendrovės rūšį ar statusą.

3. Reorganizavimas bendrovių jungimo būdu galimas:

1) prie bendrovės, kuri tęsia veiklą, prijungiant kitas (vieną ar kelias) bendroves, kurios kaip juridiniai asmenys baigia veiklą;

2) iš bendrovių, kurios kaip juridiniai asmenys baigia veiklą, įsteigiant naują bendrovę.

4. Reorganizavimas bendrovių skaidymo būdu galimas:

1) bendrovę, kuri baigia veiklą, išdalijant kitoms bendrovėms, kurios tęsia veiklą;

2) iš bendrovės, kuri baigia veiklą, steigiant naujas bendroves;

3) iš bendrovės, kuri tęsia veiklą, atskiriant dalį, kuri jungiama prie kitos bendrovės arba iš kurios steigiama nauja bendrovė.

5. Kai keičiama bendrovės rūšis, ji gali būti reorganizuojama:

1) iš uždarnosios akcinės bendrovės į akcinę bendrovę – įregistruojant akcijas Vertybinių popierių komisijoje;

2) iš akcinės bendrovės į uždarąją akcinę bendrovę - panaikinant akcijų emisijos įregistravimą Vertybinių popierių komisijoje.

6. Reorganizavimas keičiant bendrovės statusą – tai bendrovės specialios paskirties statuso panaikinimas keičiant jos įstatus.

7. Reorganizuojamos bendrovės turi parengti reorganizavimo projektą, kuriame turi būti nurodyta:

1) kiekvienos reorganizuojamos bendrovės pavadinimas, rūšis, buveinė;

2) kiekvienos reorganizuojamos bendrovės turto įvertinimas;

3) prievolių perėmimas ir perėmimo terminai;

4) bendrovių, kurios susiję su reorganizavimu, akcininkų ir jų akcijų skirstymo po reorganizavimo veiksiančioms bendrovėms kriterijai ir taisyklės;

5) turimų akcijų keitimo į naujas, atkreipiant dėmesį į jų kainos skirtumą, santykis, naujų akcijų skaičius pagal klases bei jų nominali vertė;

6) akcininkų turimų ir gaunamų po reorganizavimo akcijų kainos skirtumas, išmokamas pinigais. Išmokos pinigais negali būti didesnės kaip 10 procentų akcijų nominalios vertės;

7) naujų akcijų išdavimo tvarka ir terminai;

8) turtinės ir neturtinės akcininkų ir kitų vertybinių popierių savininkų teisės po bendrovės reorganizavimo, jų įgijimo terminai;

9) po reorganizavimo veiksiančių bendrovių laukiami ūkinės veiklos rodikliai;

10) teisės, reorganizavimo laikotarpiu suteikiamos bendrovių valdymo organams, revizoriams ir ekspertams.

Kartu su reorganizavimo projektu turi būti parengti kiekvienos po reorganizavimo veiksiančios bendrovės įstatai.

8. Kiekvienos reorganizuojamos bendrovės valdyba parašo išsamų reorganizavimo projekto vertinimą, taip pat skiria vieną ar daugiau ekspertų reorganizavimo projektų ekspertizei. Ekspertai turi teisę gauti iš reorganizuojamų bendrovių bet kokią su tuo susijusią informaciją. Ekspertizės aktą, kuriame privalo būti išvados dėl turto įvertinimo, kreditavimo sąlygų ir akcijų kainos pasikeitimo, ekspertai pateikia valdybai raštu iki visuotinio akcininkų susirinkimo paskelbimo.

9. Apie numatomą reorganizavimą kiekviena bendrovė privalo viešai paskelbti ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki visuotinio akcininkų susirinkimo, kurio darbotvarkėje numatyta svarstyti jos reorganizavimą. Kiekvienas akcininkas turi teisę per tą laikotarpį susipažinti su reorganizavimo projektu, jo vertinimais, reorganizuojamų įmonių veiklos rodikliais ir ekspertizės aktais bei kopijuoti šiuos dokumentus.

10. Priimti nutarimą reorganizuoti bendrovę ir kartu patvirtinti reorganizavimo projektą bei parengtus įstatus gali akcininkai ne mažiau kaip 2/3 kiekvienos klasės akcijų balsų. Visuotinio susirinkimo nutarimą dėl atsisakymo reorganizuoti bendrovę apskūsti teismui turi teisę ne mažiau kaip 1/2 kiekvienos klasės akcijų balsų turintys akcininkai.

11. Bendrovė, kuriai iškelta bankroto byla arba kuriai taikoma neteisminė bankroto procedūra, gali būti reorganizuojama Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka.

12. Apie bendrovės reorganizavimą viešai skelbiama tris kartus su ne mažesniu kaip 2 mėnesių intervalu arba kiekvienam akcininkui ir kreditoriui pranešama raštu.

13. Po reorganizavimo veikiančių bendrovių įstatai registruojami po pirmojo visuotinio akcininkų susirinkimo. Reorganizuojamų įmonių registravimą reglamentuoja Įmonių rejestro įstatymas.

11 straipsnis. Bendrovės likvidavimas

1. Bendrovės likvidavimo pagrindas gali būti:

1) pasibaigęs įstatuose nurodytas bendrovės veiklos terminas;
2) teismo ar kreditorių susirinkimo sprendimas likviduoti bankrutavusią bendrovę. Šiuo atveju bendrovė likviduojama Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka;

3) teismo sprendimas likviduoti bendrovę už Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus teisės pažeidimus;

4) visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimas (jeigu bendrovei nekeliamas bankroto byla).

2. Institucija, nutarusi likviduoti bendrovę, skiria likvidatorių (likviduojamos bendrovės administratorių). Nuo likvidatoriaus paskyrimo dienos bendrovės valdymo organai netenka įgaliojimų valdyti bendrovę, jų funkcijas atlieka likvidatorius.

3. Likvidatorius Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka praneša bendrovę registravusiam rejestro tvarkytojui apie bendrovės statuso pasikeitimą ir duomenis apie likvidatorių. Bendrovei įgijus likviduojamos įmonės statusą, prieš jos pavadinimą rašomas žodis „likviduojama“.

4. Likviduojama bendrovė gali sudaryti tik tuos sandorius, kurie susiję su jos likvidavimu, taip pat kitus, kurie numatyti likvidavimo nutarime.

5. Apie bendrovės likvidavimą viešai skelbiama tris kartus su ne mažesniais kaip 2 mėnesių intervalais arba kiekvienam akcininkui ir kreditoriui pranešama raštu.

6. Bendrovės turtas gali būti dalijamas akcininkams tik praėjus 2 mėnesiams nuo tos dienos, kai trečią kartą buvo viešai paskelbta apie bendrovės likvidavimą arba pranešta visiems akcininkams ir kreditoriams.

7. Jeigu kyla ginčų dėl bendrovės skolų mokėjimo, bendrovės turtas negali būti dalijamas akcininkams, kol teismas neišspręs šio ginčo ir nebus atsiskaityta su kreditoriais. Ginčai dėl bendrovės užstatyto turto nagrinėjami Lietuvos Respublikos hipotekos įstatymo nustatyta tvarka.

8. Sumokėjus mokesčius į biudžetą, atsiskaičius su kreditoriais ir darbuotojais, likęs likviduotos bendrovės turtas akcininkams padalijamas proporcingai jiems nuosavybės teise priklausančių akcijų nominaliai vertei. Analogiškai dalijamas ir vėliau išaiškėjęs bendrovės turtas. Jei bendrovės akcijos suteikia skirtingas teises, tai turto dalybose į tas teises turi būti atsižvelgta.

12 straipsnis. Likvidatoriaus įgaliojimai

1. Likvidatorius turi bendrovės valdybos teises ir pareigas. Jis atstovauja likviduojamai bendrovei teisme, santykiuose su valstybinėmis valdžios ir valdymo institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis.

2. Bendrovės likvidatorius:

1) atlieka materialinių, finansinių vertybių inventorizaciją ir surašo jų priėmimo aktą, sudaro likvidavimo laikotarpio pradžios bendrovės finansinę atskaitomybę (likvidavimo balansą);

2) baigia vykdyti prievolės pagal anksčiau sudarytus sandorius ir sudaro naujus sandorius pagal savo kompetenciją;

3) baigia sandorius su bendrovės kreditoriais ir debitoriais;

4) paskirsto akcininkams likusį bendrovės turtą;

5) sudaro bendrovės likvidavimo aktą;

6) likviduotą bendrovę išregistruoja Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka.

3. Jei bendrovės likvidavimas trunka keletą metų, po kiekvienų ūkinių metų pabaigos per 3 mėnesius likvidatorius sudaro metinę finansinę atskaitomybę ir likvidavimo ataskaitą. Su šiais dokumentais turi teisę susipažinti visi akcininkai ir tiesiogiai suinteresuoti tretieji asmenys.

4. Likvidatorius yra atsakingas bendrovei ir tretiesiems asmenims už nuostolius, kurie susidarė dėl jo kaltės.

5. Akcininkai, turintys akcijų, kurių nominali vertė sudaro ne mažiau kaip 1/10 įstatinio kapitalo, turi teisę kreiptis į teismą pakeisti likvidatorių.

III SKIRSNIS

BENDROVĖS BEI AKCININKŲ TEISĖS IR PAREIGOS

13 straipsnis. Bendrovės teisės ir pareigos

1. Kiekviena bendrovė privalo turėti savo pavadinimą, kuriame privalomi žodžiai „akcinė bendrovė“ arba „uždaroji akcinė bendrovė“, arba atitinkamos šių žodžių santrumpos – „AB“, „UAB“. Investicinės akcinės bendrovės pavadinime turi būti žodžiai „investicinė akcinė bendrovė“ arba šių žodžių santrumpa „IAB“. Bendrovės pavadinimas turi atitikti Vyriausybės patvirtintų įmonių, įstaigų, organizacijų vardų nuostatų reikalavimus. Ginčai dėl bendrovės pavadinimo sprendžiami teismo.

2. Bendrovė gali:

1) turėti sąskaitas Lietuvos Respublikoje ir kitose valstybėse įregistruotose banko įstaigose, savo antspaudą ir jį keisti bei naudoti savo nuožiūra;

2) pirkti ar kitokiais būdais įgyti turtą, taip pat jį parduoti, išnuomoti, įkeisti ar kitaip juo disponuoti;

3) pirkti ar kitokiais būdais įsigyti ir turėti nuosavybės teise, taip pat išleisti, perduoti, keisti ar kitaip naudoti investicijų ir kredito vertybinius popierius. Jei akcijų įsigijimas ir naudojimas jų suteikiamomis teisėmis sumažina konkurenciją tarp bendrovių (įmonių) ar konkurenciją atitinkamoje ūkinės veiklos srityje, tai įgyjamų ir turimų kitos bendrovės akcijų skaičius gali būti ribojamas Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo nustatyta tvarka;

4) verstis ūkine veikla Lietuvos Respublikoje bei už jos ribų;

5) skirti lėšų labdarai, sveikatos apsaugai, kultūrai, mokslui, švietimui, kūno kultūrai ir sportui, taip pat stichinių nelaimių ir ypatingos padėties padarinių likvidavimui;

6) sudaryti sutartis, priimti įsipareigojimus, skolinti nuosavo kapitalo lėšas ir skolintis piniginių lėšų už palūkanas, nustatomas sutartimi;

7) nustatyti savo produkcijos, teikiamų paslaugų ir kitų išteklių kainas, įkainius ir tarifus, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų numatytus atvejus;

8) parengti ir įgyvendinti pensinių priedų ir pašalpų mokėjimo, premijų ir privilegijų sistemas;

9) reorganizuotis, būti kitos bendrovės steigėja ir akcininke;

10) jungtis į asociacijas, koncernus ar konsorciumus, jeigu tai neprieštaruja Konkurencijos įstatymui.

Bendrovė taip pat gali turėti ir kitokias, šio įstatymo nenustatytas, civilines teises ir pareigas, jeigu jos neprieštaruja Lietuvos Respublikos įstatymams.

3. Jeigu bendrovė įgyja kitos bendrovės kontrolinį akcijų paketą, tai ši tampa kontroliuojama bendrove. Kontrolinį akcijų paketą sudaro akcijos, kurios suteikia turėtojui daugiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime. Kontroliuojamoji bendrovė yra dukterinė, o ją kontroliuojanti – patronuojanti bendrovė. Dukterinė bendrovė negali įsigyti patronuojančios bendrovės akcijų.

14 straipsnis. Akcininkų teisės ir pareigos

1. Akcininkų turtines ir neturtines teises bei jų pareigas nustato šis ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, bendrovės įstatai.

2. Akcininkai neturi jokių mokestinių įsipareigojimų bendrovei, išskyrus įsipareigojimą nustatyta tvarka apmokėti visas pasirašytas akcijas emisijos kaina. Visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimas, įpareigojantis visus arba dalį akcininkų mokėti papildomus įnašus, negalioja, jeigu bent vienas iš jų su šiuo nutarimu nesutinka.

3. Jeigu bendrovė likviduojama ir jai trūksta lėšų savo prievolėms vykdyti, tai iš akcininkų, neapmokėjusių akcijų, gali būti pareikalauta jas apmokėti įstatuose ar akcijų pasirašymo sutartyje nustatyta tvarka.

4. Akcija į dalis nedalijama. Jei viena akcija priklauso keliems savininkams, tai visi jos savininkai laikomi vienu akcininku. Akcijos suteikiamomis teisėmis naudojasi vienas iš savininkų pagal visų susitarimą, patvirtintą notariškai. Už akcininkų prievolės akcijos savininkai atsako solidariai.

15 straipsnis. Turtinės akcininkų teisės

1. Akcininkai turi šias turtines teises:

- 1) gauti bendrovės pelno dalį (dividendą);
- 2) gauti likviduojamos bendrovės turto dalį;
- 3) nemokamai gauti akcijų, jei įstatinis kapitalas didinamas iš bendrovės lėšų;
- 4) pirmumo teise įsigyti bendrovės išleidžiamų akcijų, jeigu kitaip nenumato jos įstatai;
- 5) palikti testamentu visas ar dalį akcijų vienam ar keliems asmenims;
- 6) parduoti ar kitokiu būdu perduoti visas ar dalį akcijų kitų asmenų nuosavybėn;
- 7) turėti kitas bendrovės įstatuose numatytas turtines teises.

2. Akcininkai turi teisę reikalauti iš bendrovės grąžinti jų įnašus šio įstatymo 6 straipsnio septintojoje ir aštuntojoje dalyse, 8 straipsnio trečiojoje dalyje, 40 straipsnio trečiojoje dalyje, 42 straipsnio ketvirtojoje dalyje numatytais atvejais.

16 straipsnis. Neturtinės akcininkų teisės

1. Akcininkai turi šias neturtines teises:

1) dalyvauti akcininkų susirinkimuose su sprendžiamuoju balsu, jeigu kas kita nenustatyta šiame įstatyme ar įstatuose;

- 2) gauti informaciją apie bendrovės ūkinę veiklą;
- 3) apskųsti teismui visuotinio akcininkų susirinkimo, valdybos nutarimus;
- 4) kitas įstatų numatytas neturtines teises.

2. Jei visos bendrovės akcijos, suteikiančios balsavimo teisę, yra vienodos nominalios vertės, tai kiekviena akcija akcininkų susirinkime suteikia po vieną balsą.

3. Bendrovės įstatuose gali būti numatyta taisyklė, jog kai kurių rūšių akcijoms balsavimo teisė nesuteikiama.

4. Akcininkas neturi teisės balsuoti, kai visuotinis akcininkų susirinkimas sprendžia šio įstatymo 3 straipsnio septintojoje dalyje ar 19 straipsnio trečiosios dalies 9 punkte nurodytus klausimus, kurių sprendimu akcininkas yra tiesiogiai suinteresuotas.

5. Jeigu akcijos, suteikiančios balsavimo teisę, yra skirtingos nominalios vertės, tai viena mažiausios nominalios vertės akcija jos savininkui suteikia vieną balsą. Kitų akcijų suteikiamų balsų skaičius yra lygus jų nominaliai vertei, padalintai iš mažiausios nominalios akcijos vertės. Bendrovės įstatuose gali būti numatoma ir kitokia balsų skaičiaus nustatymo tvarka, tačiau akcijos suteikiamų balsų skaičius turi būti proporcingas jos nominaliai vertei, išskyrus šio straipsnio trečiojoje dalyje numatytas išimtis.

6. Balsavimo teisę visuotiniuose akcininkų susirinkimuose, vykstančiuose iki pirmosios akcijų laidos apmokėjimo termino, nurodyto akcijų pasirašymo sutartyje, suteikia akcijos, apmokėtos ne mažiau kaip 1/4 jų emisijos kainos, po to – tik visiškai apmokėtos akcijos.

7. Akcininkui pareikalavus, bendrovė privalo pateikti susipažinti ar kopijuoti metinę bei tarpinę finansinę atskaitomybę, valdybos ataskaitas apie bendrovės veiklą, susirinkimų protokolus, akcininkų registracijos sąrašą. Kiti dokumentai turi būti akcininkui pateikiami, jeigu juose nėra tarnybinių paslapčių, kurių atskleidimas padarytų bendrovei turtinės žalos. Atsisakyti suteikti informaciją dėl kitų priežasčių draudžiama. Atsisakymas pateikti prašomus dokumentus turi būti įforminamas raštu, jeigu to reikalauja akcininkas. Ginčai dėl akcininko teisės į informaciją sprendžiami teismo.

8. Akcininkai, kurių turimų akcijų nominali vertė ne mažesnė kaip 1/10 įstatinio kapitalo, turi teisę skirti ekspertą (ekspertų grupę) bendrovės veiklai ir apskaitos dokumentams patikrinti. Šio patikrinimo išlaidas apmoka ekspertus skyrę akcininkai. Jei ekspertas (ekspertų grupė) patvirtino akcininkų pareiškimą nurodant faktus, bendrovė privalo akcininkams grąžinti tikrinimo išlaidas.

17 straipsnis. Įgaliotiniai

1. Akcininkas turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį akcininkų susirinkime ar atlikti kitus teisinius veiksmus. Akcininko-fizinio asmens įgaliojimas turi būti patvirtintas notariškai, o akcininko-juridinio asmens arba įmonės – jų vadovo parašu ir antspaudu. Įgaliotiniu negali būti bendrovės, kurios akcijas turi įgaliotojas, revizorius.

2. Įgaliojimas atstovauti akcininkui susirinkime turi būti pateiktas asmeniui, atsakingam už susirinkimo dalyvių registravimą, kuris registravimo sąraše užrašo, kieno ir kada įgaliojimas patvirtintas, jo numerį ir galiojimo laiką.

IV SKIRSNIS BENDROVĖS VALDYMAS

18 straipsnis. Valdymo organai

1. Bendrovės valdymo organai yra visuotinis akcininkų susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir administracija.

2. Akcinėje bendrovėje visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimu gali būti sudaroma arba stebėtojų taryba, arba valdyba. Jeigu sudaroma tik valdyba, tai ji sudaroma šio įstatymo 24 straipsnyje nustatyta stebėtojų tarybos sudarymo tvarka.

3. Uždarajoje akcinėje bendrovėje visuotinio susirinkimo nutarimu gali būti nesudaromos nei stebėtojų taryba, nei valdyba. Jeigu nei vienas šių valdymo organų nesudaromi, tai valdybos funkcijos perduodamos bendrovės administracijos vadovui ir visuotiniam akcininkų susirinkimui. Jeigu nesudaromos stebėtojų taryba ir valdyba, uždarosios akcinės bendrovės administracijos vadovą renka visuotinis akcininkų susirinkimas.

4. Jeigu bendrovėje kuris nors valdymo organas nesudaromas, tai funkcijų paskirstymas kitiems valdymo organams turi būti nurodytas bendrovės įstatuose.

19 straipsnis. Visuotinis akcininkų susirinkimas

1. Visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias bendrovės valdymo organas. Bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime turi teisę dalyvauti visi jos akcininkai, nesvarbu, kiek ir kokios klasės akcijų jie turi. Dalyvauti visuotiniame akcininkų susirinkime su patariamojo

balso teise gali valdybos ir stebėtojų tarybos nariai bei administracijos vadovas, jeigu jie ir nėra akcininkai.

2. Akcinės bendrovės akcininkai, kurių vertybinių popierių sąskaitas tvarko finansų maklerio įmonės, gali dalyvauti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose pateikdami išrašus apie jų turimas akcijas iš savo vertybinių popierių sąskaitų.

3. Tik visuotinis akcininkų susirinkimas turi teisę:

- 1) keisti ir papildyti bendrovės įstatus;
- 2) rinkti revizorių, stebėtojų tarybos narius, jeigu stebėtojų taryba nesudaroma – valdybos narius, o jeigu nesudaroma nei stebėtojų taryba, nei valdyba – rinkti administracijos vadovą;
- 3) atšaukti visuotinio akcininkų susirinkimo išrinktus stebėtojų tarybos ir valdybos narius, revizorių, administracijos vadovą;
- 4) nustatyti revizoriaus atlyginimą, metines išmokas (tantjemas) iš pelno valdybos ir stebėtojų tarybos nariams;
- 5) tvirtinti metinę finansinę atskaitomybę, priimti nutarimą dėl pelno paskirstymo;
- 6) padidinti arba sumažinti įstatinį kapitalą, keisti vienos rūšies akcijas į kitos;
- 7) likviduoti arba reorganizuoti bendrovę;
- 8) skirti ekspertą (ekspertų grupę) bendrovės steigimui ir jos reikalų tvarkymui patikrinti;
- 9) tvirtinti nepiniginių (turtinių) įnašų įvertinimus;
- 10) spręsti valdybai pavestus bendrovės veiklos klausimus, jeigu to prašo valdyba.

4. Visuotiniame akcininkų susirinkime dalyvaujantys akcininkai (jų įgaliotiniai) registruojami pasirašytinai registravimo sąraše. Registravimo sąraše turi būti nurodytas kiekvieno dalyvio turimų balsų skaičius. Šį sąrašą pasirašo susirinkimo pirmininkas ir sekretorius.

5. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą pasirašo susirinkimo pirmininkas, sekretorius ir nors vienas susirinkimo įgaliotas akcininkas. Prie protokolo pridedamas susirinkimo dalyvių sąrašas ir iš anksto raštu balsavusių akcininkų biuleteniai.

20 straipsnis. Visuotinio akcininkų susirinkimo kvorumas ir nutarimų priėmimas

1. Visuotinis akcininkų susirinkimas gali priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja akcininkai, turintys daugiau kaip 1/2 visų balsų skaičiaus. Jei nėra kvorumo, tai per 15 dienų turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus pagal darbotvarkę, nesvarbu, kiek akcininkų besusirinktų. Jeigu nutarimui priimti reikia kurios nors klasės akcijų savininkų sutikimo, dėl tokio sutikimo nutarimą gali priimti atitinkamos klasės akcijų savininkų susirinkimas, kurio dalyviai turi daugiau kaip pusę šios klasės akcijų. Šiam susirinkimui sušaukti galioja visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo tvarka.

2. Akcininkas, turintis balsavimo teisę ir susipažinęs su darbotvarke bei nutarimo projektu, gali raštu pranešti visuotiniam akcininkų susirinkimui savo valią „už“ ar „prieš“ tik dėl pavienių nutarimų. Šie pranešimai yra įskaitomi į susirinkimo kvorumą ir balsavimo rezultatus tik raštu balsuotam klausimui.

3. Balsavimas visuotiniame akcininkų susirinkime yra atviras. Dėl tų klausimų, dėl kurių nors vienas akcininkas pageidauja slapto balsavimo ir jeigu tam pritaria ne mažiau kaip 2 akcininkai, slaptas balsavimas yra privalomas.

4. Susirinkimo nutarimai priimami paprasta dalyvaujančių susirinkime akcininkų balsų dauguma, išskyrus šio įstatymo numatytus atvejus, kuriems reikia kvalifikuotos balsų daugumos: pagal 10 straipsnio dešimtąją dalį, 19 straipsnio trečiosios dalies 1, 6, 7 punktus ir 48 straipsnio pirmosios dalies 6 punktą nutarimams ne mažiau 2/3 balsų.

21 straipsnis. Visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimas

1. Visuotinį akcininkų susirinkimą organizuoja valdyba. Susirinkimo sušaukimo iniciatyvos teisę turi stebėtojų taryba, valdyba bei akcininkai, kurių akcijų nominali vertė ne mažesnė kaip 1/10 įstatinio kapitalo, jeigu įstatatai nenumato mažesnės įstatinio kapitalo dalies.

2. Eilinį visuotinį akcininkų susirinkimą valdyba privalo sušaukti kasmet per 3 mėnesius nuo ūkinių metų pabaigos.

3. Neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas turi būti sušauktas, jeigu:

1) bendrovės nuosavi aktyvai sumažėja iki 1/2 įstatinio kapitalo;

2) bendrovę numatoma reorganizuoti;

3) bendrovė skelbiama ar skelbiasi nesugebanti įvykdyti finansinių įsipareigojimų;

4) to reikalauja iniciatyvos teisę turintys akcininkai arba stebėtojų taryba. Įstatuose gali būti numatomos ir kitos neeilinio susirinkimo sušaukimo priežastys.

4. Visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimo iniciatoriai valdybai pateikia paraišką, kurioje nurodomos susirinkimo sušaukimo priežastys ir tikslai, darbotvarkės projektas, pasiūlymai dėl susirinkimo datos ir vietos. Jeigu valdyba nesusitaria su susirinkimo iniciatoriais išspręsti siūlomos darbotvarkės klausimų kitais būdais, ji privalo per 10 dienų nuo paraiškos pateikimo paskelbti apie visuotinio susirinkimo sušaukimą.

5. Visuotinis akcininkų susirinkimas gali būti šaukiamas teismo sprendimu, jeigu:

1) susirinkimas nebuvo sušauktas per 3 mėnesius nuo ūkinių metų pabaigos ir dėl to į teismą kreipėsi bendrovės akcininkas;

2) į teismą kreipėsi visuotinio akcininkų susirinkimo iniciatoriai, negavę teigiamo valdybos sprendimo šio straipsnio ketvirtoje dalyje nurodyta tvarka;

3) į teismą kreipėsi bendrovės kreditoriai dėl to, kad neeilinis akcininkų susirinkimas nebuvo sušauktas šio straipsnio trečiosios dalies 1 ir 3 punktuose nurodytais atvejais.

6. Apie šaukiamą visuotinį akcininkų susirinkimą valdyba privalo paskelbti įstatuose numatyta tvarka ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki susirinkimo dienos. Jeigu šaukiamas pakartotinis susirinkimas, akcininkai turi būti informuoti ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki jo. Visuotinis akcininkų susirinkimas gali būti šaukiamas nesilaikant šių terminų, jeigu visi akcininkai, turintys balsavimo teisę, arba jų atstovai su tuo sutinka.

7. Pranešime apie visuotinio akcininkų susirinkimo sušaukimą turi būti nurodyta:

1) bendrovės pavadinimas ir buveinės adresas;

2) susirinkimo data ir vieta;

3) susirinkimo darbotvarkės projektas.

8. Ne vėliau kaip prieš 7 dienas iki susirinkimo pradžios akcininkams turi būti sudaryta galimybė susipažinti su dokumentais, susijusiais su susirinkimo darbotvarke.

22 straipsnis. Visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkė

1. Visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkės projektas gali būti tikslinamas. Jeigu susirinkimo darbotvarkė, nurodyta pranešime apie susirinkimo sušaukimą, buvo patikslinta, tai apie darbotvarkės pasikeitimus akcininkams turi būti pranešta tokia pat tvarka kaip apie visuotinio susirinkimo sušaukimą ir ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki susirinkimo.

2. Susirinkimas neturi teisės priimti nutarimų darbotvarkėje nepaskelbtais klausimais, jeigu jame dalyvauja ne visi bendrovės akcininkai, turintys balsavimo teisę.

3. Akcininkai, kurių turimų akcijų nominali vertė yra ne mažesnė kaip 1/20 įstatinio kapitalo, turi teisę reikalauti, kad į darbotvarkę būtų įtraukti jų siūlomi klausimai. Tokio dydžio akcininkų grupė taip pat turi teisę iškelti kandidatus į stebėtojų tarybos arba valdybos narius, revizorius. Įstatuose gali būti numatoma ir mažesnė akcijų nominali vertė, suteikianti akcininkams tokią teisę.

4. Pakartotiniame susirinkime galioja tik neįvykusiojo susirinkimo darbotvarkė.

23 straipsnis. Visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimų negaliojimas

1. Visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimai gali būti teismine tvarka pripažinti negaliojančiais akcininkų, valdybos, stebėtojų tarybos narių ir bendrovės administracijos vadovo pareiškimu, jeigu:

1) klausimas, dėl kurio buvo priimtas nutarimas, įstatymo nustatyta tvarka nebuvo įrašytas į susirinkimo darbotvarkę;

2) įstatymų numatytais atvejais ir terminais susirinkimo nutarimas nebuvo įregistruotas Lietuvos Respublikos įmonių rejestre;

3) buvo pažeista susirinkimo sušaukimo arba darbotvarkės priėmimo tvarka, nustatyta šio įstatymo 21 ir 22 straipsniuose;

4) sprendimas prieštarauja bendrovės įstatams, šiam arba kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams.

2. Visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimas gali būti apskųstas teismui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie jo priėmimą.

24 straipsnis. Stebėtojų tarybos sudarymas

1. Stebėtojų tarybos narių skaičių nustato bendrovės įstatai; narių turi būti ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 15.

2. Stebėtojų tarybą renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Renkant stebėtojų tarybą, kiekvienas akcininkas turi tokį balsų skaičių, kuris lygus jo akcijų balsų skaičiaus, nustatyto pagal šio įstatymo 16 straipsnį, ir stebėtojų tarybos narių skaičiaus sandaugai. Šiuos balsus akcininkas skirsto savo nuožiūra – už vieną ar kelis kandidatus. Išrinkti bus daugiau balsų surinkę kandidatai.

3. Stebėtojų taryba renkama ne daugiau kaip 4 metams. Leidžiama stebėtojų tarybos narį atšaukti, taip pat pakartotinai išrinkti kitai kadencijai. Stebėtojų taryba savo veiklą pradeda pasibaigus ją išrinkusiam visuotiniam susirinkimui.

4. Stebėtojų tarybos nariu gali būti tik veiksnus fizinis asmuo. Kiekvienas kandidatas į stebėtojų tarybos narius privalo informuoti akcininkus, kur ir kokias pareigas jis turi. Stebėtojų tarybos nariu negali būti bendrovės valdybos narys, administracijos vadovas arba asmuo, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus neturi teisės eiti šių pareigų.

5. Visuotinis akcininkų susirinkimas gali atšaukti visą stebėtojų tarybą arba pavienius jos narius. Jeigu atšaukiant pavienius narius nors vienas akcininkas balsuoja prieš, turi būti naujai renkama visa stebėtojų taryba.

6. Stebėtojų taryba turi teisę skirti savo narį į valdybą ne daugiau kaip 6 mėnesiams. Jei tas pats stebėtojų tarybos narys pakartotinai paskiriamas laikinam darbui į valdybą, bendras šio darbo laikas neturi viršyti 12 mėnesių per 4 metus iš eilės. Stebėtojų tarybos narys, eidamas valdybos nario pareigas, negali dirbti stebėtojų taryboje.

7. Stebėtojų taryba neturi teisės pavesti ar perduoti vykdyti savo funkcijų kitiems asmenims ar bendrovės valdymo organams.

8. Stebėtojų tarybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs stebėtojų tarybą ne vėliau kaip prieš keturiolika kalendorinių dienų.

9. Už veiklą stebėtojų taryboje jos nariams visuotinis susirinkimas gali atlyginti (mokėti tantjemas) tik iš bendrovės pelno.

25 straipsnis. Stebėtojų tarybos įgaliojimai

1. Stebėtojų taryba:

1) skiria valdybos narius ir atleidžia juos iš pareigų;

2) valdybos prašymu sprendžia klausimą dėl bendrovėje dirbančio stebėtojų tarybos nario darbo sutarties nutraukimo;

3) analizuoja valdybos veiklą, finansinių išteklių naudojimą, gamybos ir valdymo organizavimą, kapitalo rentabilumą, darbo apmokėjimą, amortizacinių atskaitymų teisingumą, finansinės būklės perspektyvą;

4) tikrina buhalterinę-finansinę apskaitą, bendrovės dokumentus;

5) pateikia visuotiniam akcininkų susirinkimui pasiūlymus ir atsiliepiamus apie bendrovės metinę finansinę atskaitomybę, pelno paskirstymo projektą ir valdybos ataskaitą visuotiniam susirinkimui;

6) atstovauja bendrovei teisme nagrinėjant ginčus tarp bendrovės ir jos valdybos, valdybos nario, bendrovės administracijos vadovo arba bendrovės atstovo;

7) teikia siūlymus valdybai atšaukti jos priimtus nutarimus, kurie prieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymams ar bendrovės įstatams;

8) sprendžia kitus įstatuose, taip pat visuotinio susirinkimo nutarimuose numatytus klausimus.

2. Stebėtojų taryba turi teisę skirti ekspertą (ekspertų grupę) arba prašyti valstybinę finansų instituciją patikrinti ir įvertinti bendrovės buhalterinę-finansinę apskaitą. Visuotinis akcininkų susirinkimas gali nustatyti limitą lėšų, kurias galima skirti tokių ekspertų darbo apmokėjimui.

3. Stebėtojų tarybos prašoma bendrovės administracija ir valdyba privalo jai pateikti dokumentus, susijusius su bendrovės veikla, taip pat sudaryti sąlygas patikrinti turtą. Stebėtojų tarybos nariai privalo saugoti bendrovės paslaptis, kurias sužinojo atlikdami savo pareigas.

4. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia pirmininko balsas.

5. Jeigu stebėtojų tarybos narys negali atvykti į posėdį, savo valią – „už“ ar „prieš“ balsuojamą nutarimą, su kurio projektu jis susipažinęs, gali pranešti raštu.

6. Stebėtojų taryba, jeigu jos posėdyje dalyvauja daugiau negu pusė narių, gali priimti nutarimus paprasta posėdžio dalyvių balsų dauguma, išskyrus nutarimus dėl valdybos narių atšaukimo. Tokie nutarimai priimami 2/3 posėdžio dalyvių balsų.

7. Stebėtojų tarybos posėdžiai turi būti rengiami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį. Eilinius stebėtojų tarybos posėdžius pagal jų grafiką šaukia įstatų nustatyta tvarka stebėtojų tarybos pirmininkas, o kai jo nėra – pirmininko pavaduotojas. Neeilinius posėdžius jie šaukia, jei to reikalauja ne mažiau kaip 1/3 stebėtojų tarybos narių. Posėdžių skelbimo tvarka nustatoma stebėtojų tarybos darbo reglamente.

8. Stebėtojų tarybos nariai įstatymų nustatyta tvarka atsako už bendrovės ūkinės veiklos pažeidimų nuslėpimą, blogą ūkinės veiklos kontrolę, jei tai sudarė sąlygas valdybai ar administracijai nesilaikyti Lietuvos Respublikos įstatymų ar bendrovės įstatų.

26 straipsnis. Valdybos sudarymas

1. Valdybos narių skaičių, kuris negali būti mažesnis kaip 3, nustato bendrovės įstatai. Valdyba yra kolegialus organas, kurio veiklai vadovauja pirmininkas.

2. Valdybos nariu gali būti skiriamas arba renkamas tik veiksnus fizinis asmuo. Kiekvienas kandidatas į valdybos narius privalo informuoti stebėtojų tarybą, kur ir kokias pareigas jis turi. Bendrovės valdybos nariu negali būti skiriamas arba renkamas:

1) bendrovės arba Lietuvos Respublikoje įregistruotos ją patronuojančios bendrovės stebėtojų tarybos narys, išskyrus 24 straipsnio penktojoje dalyje numatytą atvejį;

2) asmuo, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus neturi teisės eiti šių pareigų.

Įstatuose taip pat gali būti numatomi papildomi reikalavimai valdybos nariui.

3. Valdybos narius ir jos pirmininką ne daugiau kaip 4 metams skiria stebėtojų taryba, o kai jos nėra, renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Valdybos nario kadencijų skaičius neribojamas.

4. Valdybos narys gali atsistatydinti iš pareigų kadencijai nesibaigus, apie tai raštu įspėjęs valdybą ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų.

5. Už darbą valdyboje jos nariams visuotinis akcininkų susirinkimas gali atlyginti (mokėti tantjemas) tik iš bendrovės pelno. Valdybos nariai gauna pareiginį atlyginimą tuo atveju, jei jie su bendrove yra sudarę darbo sutartį.

27 straipsnis. Valdybos įgaliojimai ir atsakomybė

1. Valdybos darbo tvarką nustato jos priimtas valdybos darbo reglamentas. Valdyba gali atstovauti bendrovei teisme, arbitraže bei kitose institucijose. Valdybos ir jos narių įgaliojimus nustato bendrovės įstatai.

2. Valdyba svarsto ir tvirtina:

1) įmonės valdymo struktūrą ir pareigybes;

- 2) pareigybes, į kurias darbuotojai priimami konkurso tvarka, ir kandidatūras į jas;
- 3) administracijos vadovo, jo pavaduotojų (direktorių) kandidatūras ir jų pareiginius atlyginimus;
- 4) administracijos vadovo ir jo pavaduotojų (direktorių) pareiginius nuostatus, įmonės padalinių nuostatus, administracijos darbo reglamentą.
3. Valdyba analizuoja ir aprobuoja administracijos ir revizoriaus pateiktą medžiagą apie:
 - 1) gamybinės, techninės, mokslinių tyrimų, konstravimo ir eksperimentinių darbų bei kitos ūkinės veiklos strategiją;
 - 2) gamybos ir valdymo organizavimą;
 - 3) finansinių išteklių kaupimo šaltinius ir naudojimo būdus;
 - 4) bendrovės sandorius;
 - 5) ketvirčių ir metų ūkinės veiklos rezultatus, bendrovės finansinės atskaitomybės projektą, pajamų ir išlaidų sąmatas, pelno paskirstymo projektą, inventorizacijos ir kitus vertybių apskaitos duomenis;
 - 6) revizijų rezultatus.
4. Valdyba privalo laiku rengti visuotinius akcininkų susirinkimus, sudaryti jų darbotvarkę, pateikti akcininkams bendrovės metinę finansinę atskaitomybę, pelno paskirstymo projektą, ataskaitą apie bendrovės veiklą bei kitą reikiamą informaciją darbotvarkės klausimams svarstyti.
5. Valdyba privalo kviesti į kiekvieną savo posėdį bendrovės administracijos vadovą ir sudaryti jam galimybes susipažinti su informacija darbotvarkės klausimais.
6. Valdybai draudžiama riboti revizoriaus įgaliojimus ar kitaip trukdyti jo darbą.
7. Valdybos sprendimams dėl didesnės kaip 1/10 bendrovės įstatinio kapitalo vertės ilgalaikio turto dalies pardavimo, perleidimo ar nuomos reikalingas visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimas.
8. Valdybos pirmininkas ir nariai privalo solidariai atlyginti bendrovei nuostolius, padarytus dėl valdybos nutarimų, priimtų pažeidžiant bendrovės įstatus, šį ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus. Nuo pareigos atlyginti nuostolius atleidžiami tie asmenys, kurie balsavo prieš tokį nutarimą arba nedalyvavo posėdyje jį priimant ir jei per 7 dienas po to, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokį nutarimą, įteikė posėdžio pirmininkui rašytinį protestą. Valdybos nario atsistatydinimas ar pašalinimas iš užimamų pareigų neatleidžia jo nuo padarytų dėl jo kaltės nuostolių atlyginimo. Valdybos narys gali būti atleidžiamas nuo atlyginimo nuostolių, kuriuos jis padarė atlikdamas savo pareigas, jeigu jis rėmėsi bendrovės dokumentais ir kita informacija, kurios tikrumu nebuvo pagrindo abejoti, arba veikė neviršydamas normalios gamybinės ar ūkinės rizikos laipsnio. Ginčai dėl nuostolių atlyginimo sprendžiami teismo.
9. Jeigu šio įstatymo ir bendrovės įstatų nustatytos akcininkų teisės buvo įgyvendintos teisminiu būdu, tai valdybos nariai solidariai atlygina teismo išlaidas ir nuostolius, kuriuos akcininkai turėjo dėl jų teisių ignoravimo.
10. Valdybos posėdžio šaukimo iniciatyvos teisę turi valdybos pirmininkas, taip pat nariai, jeigu tam pritaria daugiau kaip pusė valdybos narių. Valdybos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė narių, o priimti sprendimai yra teisėti, kai už juos balsavo ne mažiau kaip pusė valdybos narių. Valdybos nariai turi lygias balso teises. Jei balsai pasiskirsto po lygiai, lemia valdybos pirmininko balsas.
11. Valdybos nariai privalo saugoti bendrovės paslaptis.
12. Valdyba savo funkcijas atlieka įstatuose nustatytą laiką arba iki bus paskirta ar išrinkta ir pradės dirbti nauja valdyba.

28 straipsnis. Bendrovės revizorius

1. Bendrovėje turi būti bent vienas revizorius, kurį renka visuotinis akcininkų susirinkimas bendrovės įstatuose nustatytam, bet ne ilgesniam kaip 4 metų laikui. Juo gali būti veiksnus fizinis asmuo, turintis kvalifikacinį diplomą, arba juridinis asmuo, turintis teisę teikti

audito paslaugas. Revizoriumi negali būti renkamas bendrovės darbuotojas, stebėtojų tarybos bei valdybos narys, taip pat akcininkas, turintis daugiau kaip 10 procentų bendrovės akcijų.

2. Revizorius kontroliuoja bendrovės finansinę veiklą. Revizoriaus darbo tvarką nustato jo darbo reglamentas, kurį tvirtina visuotinis akcininkų susirinkimas.

3. Revizorius privalo:

1) tikrinti bendrovės metinę finansinę atskaitomybę ir kitus buhalterinės-finaninės veiklos dokumentus;

2) atlikti bet kokius bendrovės patikrinimus visuotinio akcininkų susirinkimo, stebėtojų tarybos ar valdybos pavedimu;

3) artimiausiame visuotiniame akcininkų susirinkime ar stebėtojų tarybos posėdyje pranešti apie visus patikrinimų metu nustatytus pažeidimus.

4. Patronuojančios bendrovės revizorius turi teisę tikrinti dukterinę bendrovę.

5. Bendrovės administracija ir valdyba privalo pateikti revizoriui jo reikalaujamus buhalterinius-finanšinius dokumentus.

6. Už darbą revizoriui bendrovė moka atlyginimą, kurio dydį nustato visuotinis akcininkų susirinkimas.

7. Revizorius privalo saugoti bendrovės paslaptis, kurias sužino kontroliuodamas bendrovės veiklą.

8. Bendrovės revizorius įstatymų nustatyta tvarka atsako už nepatenkinamą bendrovės veiklos kontrolę ir veiklos trūkumų slėpimą.

29 straipsnis. Administracija

1. Bendrovės ūkinę veiklą organizuoja ir vykdo administracija. Administracijos darbo reglamentą tvirtina valdyba.

2. Administracija dirba vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais, bendrovės įstatais, darbo reglamentu, padalinių bei pareigybių nuostatais, valdybos nutarimais ir administracijos vadovo sprendimais.

3. Bendrovėje turi būti administracijos vadovas ir vyriausiasis finansininkas (buhalteris). Draudžiama derinti administracijos vadovo pareigas su vyriausiojo finansininko pareigomis.

4. Administracijos veiklai vadovauja administracijos vadovas (prezidentas, generalinis direktorius, direktorius).

5. Administracijos vadovą skiria bendrovės valdyba. Administracijos vadovui parinkti valdyba gali organizuoti konkursą.

6. Administracijos vadovo darbo užmokestį nustato valdyba darbo sutartyje. Darbo užmokestį administracijos vadovui, kuris yra bendrovės valdybos narys, nustato stebėtojų taryba. Darbo užmokestis susideda iš dviejų dalių – pastovaus pareiginio atlyginimo ir premijų (priemokų), mokamų už bendrovės veiklos rezultatus.

7. Administracijos vadovu negali būti skiriamas asmuo, kuris pagal Lietuvos Respublikos įstatymus neturi teisės eiti tokių pareigų. Administracijos vadovas negali būti kitos įmonės vadovu bei revizoriumi. Jeigu jis tokiu buvo, tai per vieną mėnesį po paskyrimo privalo iš tų pareigų atsistatdyinti.

8. Bendrovės valdyba gali nutraukti darbo sutartį su administracijos vadovu Lietuvos Respublikos darbo sutarties įstatymo nustatyta tvarka, o iki sutarties nutraukimo gali apriboti jo įgaliojimus.

9. Vyriausiąjį finansininką (buhalterį) skiria, nustato jo pareiginį atlyginimą ir sudaro darbo sutartį bendrovės valdyba. Kitus administracijos darbuotojus priima į darbą ir sudaro su jais darbo sutartis administracijos vadovas.

10. Administracijos vadovas, vadovaudamasis bendrovės įstatais, valdybos nutarimais ir darbo reglamentu, turi teisę sudaryti bendrovės sandorius. Bendrovės įstatuose ir darbo reglamente gali būti nustatytos veiklos sritys, kuriose savarankiškai veikti ir sudaryti bendrovės sandorius turi teisę administracijos vadovo pavaduotojai arba kiti įgalioti asmenys. Administracijos vadovas dalyvauja bendrovės valdybos posėdžiuose be balsavimo teisės.

11. Administracijos vadovo ir jo pavaduotojų sudaryti sandoriai gali būti pripažinti negaliojančiais Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

12. Administracijos vadovas ir darbuotojai Lietuvos Respublikos darbo įstatymų kodekso nustatyta tvarka privalo bendrovei atlyginti nuostolius, padarytus dėl jų kaltės.

V SKIRSNIS BENDROVĖS KAPITALAS

30 straipsnis. Kapitalo sudėtis

1. Bendrovės kapitalas skirstomas į nuosavą ir skolintą. Nuosavas kapitalas formuojamas iš akcininkų įnašų, obligacijų emisijos kainos ir nominalios vertės skirtumo įplaukų, iš bendrovės pelno. Skolintas kapitalas susiformuoja platinant išleistas obligacijas, imant kreditus ir kitaip skolinantis lėšų.

2. Nuosavą bendrovės kapitalą sudaro:

- 1) įstatinis kapitalas;
- 2) kapitalo rezervo fondas;
- 3) privalomasis atsargos fondas;
- 4) pelno rezervo fondas;
- 5) pelnas.

3. Bendrovės nuosavi aktyvai negali būti mažesni už įstatinį kapitalą. Įstatinio kapitalo dydžiu laikomas įstatymų nustatyta tvarka įregistruotas įstatinis kapitalas. Jeigu bendrovės nuosavi aktyvai tapo mažesni už įstatinį kapitalą, valdyba pagal savo kompetenciją privalo tokią būklę ištaisyti arba sušaukti neeilinį visuotinį akcininkų susirinkimą įstatinio kapitalo sumažinimui apsvarstyti.

31 straipsnis. Rezervų fondai

1. Kapitalo rezervo fondas formuojamas iš pelnui nepriskirtų lėšų, kurias sudaro bendrovės naujų akcijų bei obligacijų emisijos kainos ir nominalios vertės skirtumas.

2. Privalomasis atsargos fondas formuojamas iš metinių pelno atskaitymų 48 straipsnio penktojoje dalyje nustatyta tvarka ir naudojamas nuostoliams atlyginti.

3. Pelno dalis, neišmokėta dividendo forma ar nepanaudota kitaip, kaupiama pelno rezervo fonde.

4. Jei kapitalo rezervo ir privalomasis atsargos fondai sudaro mažiau kaip 1/10 įstatinio kapitalo, tai šių fondų lėšos gali būti panaudotos tik bendrovės nuostoliams atlyginti ir tik tuo atveju, jei šių nuostolių negalima padengti iš pelno ar pelno rezervo fondo.

32 straipsnis. Akcijos

1. Akcijos yra investicijų vertybiniai popieriai, pažymintys jų savininkų-akcininkų dalyvavimą bendrovės kapitale ir suteikiantys jiems turtines bei neturtines teises. Akcijos gali būti materialios (atspausdinti pagal vertybiniams popieriams nustatytus reikalavimus dokumentai) arba nematerialios (įrašai vertybinių popierių sąskaitose). Uždarosios akcinės bendrovės gali naudoti sertifikatus.

2. Akcijos nominali vertė turi būti nurodyta litais be jo dalių (centų). Akcijos emisijos kaina turi būti ne mažesnė už jos nominalią vertę.

3. Akcijos pagal disponavimo būdą skirstomos į vardines ir pareikštines, o pagal suteikiamas teises – į paprastas ir privilegijuotąsias.

4. Uždarosios akcinės bendrovės akcijos gali būti tik vardinės, jų perdavimo tvarka nustatoma įstatuose. Šios akcijos neregistruojamos Vertybinių popierių komisijoje. Akcinių bendrovių akcijų emisija turi būti įregistruota Vertybinių popierių komisijoje.

5. Nematerialios akcijos yra pažymimos įrašais vertybinių popierių sąskaitose, kurias tvarko jas išleidusi akcinė bendrovė arba finansų maklerio įmonė akcijų savininkų vardu. Kiekvienas akcinės bendrovės akcininkas turi teisę pasirinkti, kur turėti vertybinių popierių

sąskaitą – toje akcinėje bendrovėje, kurios akcijų jis turi, ar finansų maklerio įmonėje. Nematerialioms akcijoms netaikomos šio įstatymo 39 straipsnio antrosios, penktosios ir šeštosios dalių nuostatos.

6. Įrašai vertybinių popierių sąskaitose yra nematerialių akcijų nuosavybės teisės įrodymas. Nematerialių akcijų perleidimas pažymimas debetiniu įrašu jų perleidėjo vertybinių popierių sąskaitoje ir kreditiniu įrašu jų įgijėjo sąskaitoje. Sudarydamos sandorį dėl akcijų perleidimo, sandorio šalys jų vertybinių popierių sąskaitas tvarkantiems asmenims turi pateikti sutartį, kurioje turi būti šio straipsnio aštuntosios dalies 2–5 punktuose nurodyti duomenys.

7. Bendrovė arba finansų maklerio įmonė, kurioje yra atidaryta akcininko vertybinių popierių sąskaita, akcininko pageidavimu turi išduoti išrašą iš šios sąskaitos, rodantį akcijų skaičių bei kitą informaciją apie sąskaitoje apskaitytas akcijas.

8. Materialioje akcijoje (sertifikate) turi būti nurodyta:

- 1) pavadinimas „Akcija“ arba „Uždarnosios akcinės bendrovės akcija (sertifikatas)“;
- 2) bendrovės kodas ir pavadinimas;
- 3) nominali vertė;
- 4) numeris (kodas);
- 5) privilegijuotųjų akcijų dividendo dydis ir balsavimo teisė;
- 6) išleidimo į apyvartą data;
- 7) vardinės akcijos savininkas;

8) valdybos pirmininko ir stebėtojų tarybos pirmininko (jei stebėtojų taryba nesudaroma – valdybos pirmininko pavaduotojo) parašai ar jų parašų faksimilinės reprodukcijos.

Informaciją, kuri turi būti pateikta apie nematerialias akcijas vertybinių popierių sąskaitose, nustato norminiai aktai, reglamentuojantys vertybinių popierių ir jų cirkuliacijos apskaitą.

9. Akcijos pagal jų savininkams suteikiamas teises skirstomos į klases. Skirtingų klasių akcijų suteikiamos teisės turi būti nurodytos bendrovės įstatuose.

10. Akcijos į apyvartą gali būti išleidžiamos įregistravus bendrovę ar padidinus jos įstatinį kapitalą ir visiškai apmokėjus šias akcijas emisijos kaina.

11. Bendrovei draudžiama išleisti akcijas, kurias galima keisti į obligacijas. Konvertuojamąsias obligacijas (kurias galima keisti į akcijas) bendrovė gali išleisti tik šio įstatymo 43 straipsnio ketvirtojoje dalyje numatytu atveju. Kitokias, šiame įstatyme nenumatytų rūšių akcijas išleisti draudžiama.

12. Likviduojamos bendrovės akcijų apyvarta leidžiama tik iki jos likvidatorių nustatyto atsiskaitymo su akcininkais termino pabaigos.

33 straipsnis. Nevisiškai apmokėtos akcijos

1. Iki steigiamos bendrovės įregistravimo arba jos įstatinio kapitalo padidinimo ir visiško akcijų apmokėjimo akcijas pasirašęs asmuo neturi teisės perleisti pasirašytų akcijų kitiems asmenims.

2. Įregistravus bendrovę arba padidinus jos įstatinį kapitalą, asmenims, pasirašiusiems akcijas ir sumokėjusiems pradinį įnašą, išduodami laikinieji akcininkų pažymėjimai. Laikinis akcininko pažymėjimas yra terminuotas investicijų vertybinis popierius, turintis vardinių akcijų rekvizitus ir nesantis viešosios apyvartos objektu. Šiame pažymėjime turi būti nurodyta, už kiek pasirašytų akcijų sumokėta suma ir šio pažymėjimo galiojimo terminas. Valdyba turi teisę pratęsti laikinųjų akcininko pažymėjimų galiojimo terminą. Sumokėjus visą akcijų emisijos kainą, laikinieji akcininko pažymėjimai turi būti pakeisti į materialias akcijas arba akcijos pažymėtos atitinkamais įrašais vertybinių popierių sąskaitose.

3. Nevisiškai apmokėtos nematerialios akcijos pažymimos įrašu šias akcijas pasirašiusio asmens vertybinių popierių sąskaitoje – nurodama sumokėta už šias akcijas suma, iki visiško jos apmokėjimo trūkstama suma ir mokėjimo termino pabaiga. Šie duomenys taip pat nurodomi akcininkui išduodamame jo vertybinių popierių sąskaitos išrašė.

4. Nevisiškai apmokėtų akcijų cirkuliacija draudžiama.

34 straipsnis. Vardinės ir pareikštinės akcijos

1. Materialios vardinės akcijos savininkas (akcininkas) yra tas fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra nurodytas akcijoje ir įrašytas į bendrovės akcininkų registracijos knygą. Akcininkų registracijos knygoje turi būti įrašyti tokie duomenys apie akcininką: vardas ir pavardė (pavadinimas), adresas (buveinė), turimų akcijų skaičius.

2. Materialios vardinės akcijos perleidžiamos kitiems asmenims padarant atitinkamą įrašą akcijoje (sertifikate) – indosamentą. Indosamento formai ir vardinių akcijų savininko identifikavimui taikomos Lietuvos Respublikos vekselių įstatymo 12, 13 ir 16 straipsnių nuostatos.

3. Nematerialios vardinės akcijos savininkas yra fizinis ar juridinis asmuo, kurio vardu atidaryta vertybinių popierių sąskaita. Šioje sąskaitoje įrašytos fizinio ar juridinio asmens turimos vardinės akcijos.

4. Akcinės bendrovės turi teisę vertybinių popierių ir jų cirkuliacijos apskaitą reglamentuojančių norminių aktų nustatyta tvarka gauti iš finansų maklerių įmonių informaciją apie jų tvarkomose sąskaitose apskaitytas tos bendrovės vardines akcijas, akcininkų sąrašus ir duomenis apie juos.

5. Pareikštinės akcijos savininkas yra fizinis ar juridinis asmuo, kurio vardu atidaryta vertybinių popierių sąskaita. Šioje sąskaitoje įrašytos fizinio ar juridinio asmens turimos pareikštinės akcijos. Akcinės bendrovės neturi teisės reikalauti iš finansų maklerio įmonių pranešti jų pareikštinių akcijų savininkų ir teikti duomenų apie juos.

6. Akcinės bendrovės vardinės akcijos gali būti pakeistos į pareikštines arba priešingai, jeigu visuotinis akcininkų susirinkimas ne mažiau kaip 2/3 balsų tai nutarė ir atitinkamai pakeitė įstatus.

7. Uždarosios akcinės bendrovės įstatuose gali būti nustatoma, jog jos akcijų savininkas gali parduoti ar kitaip perleisti dalį savo akcijų kito asmens nuosavybėn tik gavęs valdybos sutikimą. Sutikimo perleisti akcijas galima neduoti tik tada, kai dalies akcijų perleidimas padidina akcininkų skaičių daugiau negu nustatyta šio įstatymo 2 straipsnio ketvirtojoje dalyje. Apie sutikimą arba draudimą perleisti akciją turi būti pranešta akcininkui per 15 dienų nuo jo pareiškimo gavimo dienos. Akcinėms bendrovėms draudžiama varžyti akcijų

savininkų teisę šio įstatymo nustatyta tvarka parduoti ar kitaip perleisti akcijas kito asmens nuosavybėn.

35 straipsnis. Paprastosios ir privilegijuotosios akcijos

1. Paprastosios akcijos sudaro pagrindinę bendrovės akcijų dalį. Privilegijuotųjų akcijų nominali vertė negali būti didesnė kaip 1/3 įstatinio kapitalo.

2. Paprastųjų akcijų savininkų turtinės teisės į dividendą ir likviduojamos bendrovės turto dalį gali būti įgyvendintos tik po to, kai yra patenkinti privilegijuotųjų akcijų savininkų reikalavimai. Paprastųjų akcijų savininkai turi teisę gauti naujų akcijų, kurios išleidžiamos, kai iš bendrovės pelno rezervo fondo padidinamas įstatinis kapitalas. Jeigu įstatinis kapitalas padidinamas iš kapitalo rezervo fondo, tai gauti naujų akcijų privilegijuotųjų ir paprastųjų akcijų savininkai turi lygias teises.

3. Bendrovės įstatuose ar akcijų pasirašymo sutartyje paprastųjų akcijų savininkams nustatyti dividendo dydį draudžiama.

4. Privilegijuotųjų akcijų suteikiamos turtinės ir neturtinės teisės, taip pat jų pakeitimo tvarka turi būti nustatyta iš anksto, iki jas parduodant, ir įrašyta bendrovės įstatuose.

5. Jeigu privilegijuotosiose akcijose nurodytam dividendui išmokėti pelno nepakanka, tai visos privilegijuotosios akcijos su skirtingomis dividendo normomis gauna proporcingai mažesnio dydžio dividendą.

6. Privilegijuotosios akcijos gali būti su kaupiamuoju arba nekaupiamuoju dividendu. Tai nustatoma bendrovės įstatuose iš anksto, prieš parduodant akcijas.

7. Privilegijuotųjų akcijų su kaupiamuoju dividendu savininkui garantuojama teisė į šiose akcijose nurodyto dydžio dividendą. Jei pelno nepakanka visam dividendui išmokėti, tai neišmokėta suma turi būti perkelta į kitus ūkinius metus.

8. Privilegijuotųjų akcijų su nekaupiamuoju dividendu savininkams neišmokėtas dividendas ar jo dalis negali būti perkelta į kitus ūkinius metus.

9. Keisdama (konvertuodama) privilegijuotąsias su kaupiamuoju dividendu akcijas į paprastas, bendrovė turi visiškai atsiskaityti su privilegijuotųjų akcijų savininkais arba įsipareigoti įsiskolinimą padengti kitais ūkiniais metais.

10. Įstatuose gali būti nustatoma, jog privilegijuotųjų akcijų savininkai neturi balsavimo teisės. Jeigu per dvejus ūkinius metus iš eilės bendrovė neišmoka privilegijuotųjų akcijų su kaupiamuoju dividendu be balsavimo teisės savininkams viso nustatyto dividendo, jie įgyja balsavimo teisę. Šią teisę turi akcininkai iki tų ūkinių metų, kuriais buvo visiškai atsiskaityta su jais, pabaigos.

36 straipsnis. Darbuotojų akcijos

1. Darbuotojų akcijos yra bendrovės darbuotojams lengvatinėmis sąlygomis parduotos ar kitaip perduotos vardinės akcijos. Jos gali būti išleidžiamos po to, kai apmokėtos visos akcijos, pasirašytos bendrovės steigimo metu.

2. Darbuotojų akcijų cirkuliacijos sferą bendrovės įstatai gali apriboti, bet ne ilgesniam kaip 3 metų terminui nuo jų išleidimo į apyvartą dienos. Kartu nustatoma, jog akcijos savininkas neturi teisės parduoti ar kitaip perleisti akciją kito asmens, neturinčio teisės įsigyti tokią akciją, nuosavybėn. Pasibaigus cirkuliacijos sferos apribojimo laikui, akcija netenka darbuotojų akcijos statuso.

3. Darbuotojų akcijos emisijos kaina gali būti mažesnė už jos nominalią vertę, jeigu šis skirtumas padengiamas iš darbuotojo atlyginimo (darbo užmokesčio) daromų atskaitymų, kurie darbuotojo pageidavimu kaupiami specialiaame fonde. Draudžiama versti darbuotoją pirkti bendrovės akcijų, taip pat neleidžiami atskaitymai iš darbo užmokesčio apmokėti toms akcijoms, kurių jis nepasirašė.

4. Akcijų paveldėtojai turi teisę pasilikti darbuotojo akciją arba pareikalauti, kad bendrovė šią akciją išpirktų už realią kainą (kursą) arba pakeistų ją į ne darbuotojo akciją.

37 straipsnis. Žemės ūkio produkcijos gamintojų akcijos

1. Žemės ūkio produkcijos gamintojų akcijos yra žemės ūkio produkcijos gamintojų, kurie yra žaliavų tiekėjai arba paslaugų vartotojai, taip pat jų įkurtų kooperatyvų įsigytos žemės ūkio aptarnavimo ir žemės ūkio produkcijos perdirbimo įmonių akcijos. Šios akcijos yra materialios paprastosios vardinės akcijos.

2. Žemės ūkio produkcijos gamintojų akcijų cirkuliacijos sfera apribojama neterminuotai. Žemės ūkio produkcijos gamintojų akcijų statusas negali būti keičiamas.

38 straipsnis. Obligacijos

1. Akcinės bendrovės obligacija yra terminuotas kredito vertybinis popierius, suteikiantis teisę jo savininkui į metines palūkanas ir kitas teises, kurios yra nurodytos obligacijoje arba nutarime išleisti obligacijas. Pasibaigus obligacijos terminui, ji suteikia teisę gauti iš akcinės bendrovės pinigų sumą, lygią obligacijos nominaliai vertei. Obligacijos savininkui metinės palūkanos nemokamos, jeigu taip nurodyta obligacijoje (nutarime išleisti obligacijas) ir jos emisijos kaina mažesnė už nominalią vertę. Obligacijos gali būti nematerialios, tada jos pažymimos įrašais jų savininkų vertybinių popierių sąskaitose. Obligacijų ir jų cirkuliacijos apskaitai taikomos 32 straipsnio penktosios- aštuntosios dalių ir 34 straipsnio antrosios ir ketvirtosios dalių nuostatos.

2. Akcinėms bendrovėms, kurių įstatinis kapitalas nevisiškai apmokėtas, išleisti obligacijas draudžiama, išskyrus tą atvejį, kai jos platinamos tik šių bendrovių darbuotojams ar akcininkams. Akcinės bendrovės leidžiamų obligacijų nominali vertė negali viršyti apmokėto

įstatinio kapitalo, o esant trečiosios šalies garantijoms – negali viršyti apmokėto įstatinio kapitalo ir suteiktų garantijų dydžio sumos.

3. Nutarimą išleisti obligacijas gali priimti visuotinis susirinkimas paprasta balsų dauguma arba valdyba, jei tai numatyta įstatuose.

4. Akcinė bendrovė privalo išpirkti savo obligacijas per įstatuose nustatytą laiką. Obligacijų savininkas turi tokias pat teises kaip ir kiti akcinės bendrovės kreditoriai.

5. Uždarosioms akcinėms bendrovėms išleisti obligacijas draudžiama.

39 straipsnis. Bendrovės išleistų vertybinių popierių negaliojimas

1. Akcijos ir laikinieji akcininko pažymėjimai negalioja, jeigu:

1) neturi 32 straipsnio aštuntojoje dalyje nurodytų rekvizitų;

2) buvo išleisti į apyvartą neįregistravus bendrovės arba nepadidinus jos įstatinio kapitalo;

3) išleisti į apyvartą akcinių bendrovių neįregistravus akcijų emisijos Vertybinių popierių komisijoje arba jeigu išleistų akcijų emisijos įregistravimas yra panaikintas;

4) akcijos buvo išleistos į apyvartą neapmokėjus jų emisijos kainos.

2. Jeigu bendrovė pakeitė pavadinimą, vienos rūšies akcijas į kitos, sumažino akcijų nominalias vertes ar akcininkų, turinčių privilegijuotųjų akcijų, teises, tai per 4 mėnesius ji privalo pakeisti ir akcininkų turimas akcijas bei laikinuosius akcininko pažymėjimus arba padaryti juose atitinkamus įrašus. Jeigu per 3 mėnesius nuo viešo paskelbimo arba raštiško pranešimo akcininkai bendrovės valdybai nepateikia akcijų ar laikinųjų akcininko pažymėjimų, tai šie tampa negaliojančiais, o akcijos – deponuojamos.

3. Apie akcijų negaliojimą bendrovė privalo viešai paskelbti.

4. Dėl akcijų negaliojimo bendrovės įstatinis kapitalas nemažinamas, jeigu kitaip nenumatoma visuotinis akcininkų susirinkimas.

5. Jeigu bendrovės išleistas vertybinis popierius sugadintas ir apyvartai netinka, tačiau jį galima identifikuoti, tai savininkui pareikalavus, bendrovė privalo jį pakeisti. Išlaidas, susidariusias dėl vertybinių popierių keitimo, padengia šių vertybinių popierių savininkas.

6. Vietoj pamestų, sunaikintų ar prarastų vertybinių popierių bendrovė išduoda kitus vertybinius popierius Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

40 straipsnis. Akcijų pasirašymas

1. Akcijų pasirašymas yra sutartis tarp bendrovės ir fizinio ar juridinio asmens, kuria viena šalis įsipareigoja pateikti tam tikrą skaičių naujų akcijų, o kita šalis – apmokėti visą pasirašytų akcijų emisijos kainą.

2. Bendrovės akcijų pasirašymo sutartyje turi būti nurodyta:

1) bendrovės pavadinimas;

2) steigiamos bendrovės įstatinio kapitalo dydis ar įstatinio kapitalo padidinimo suma;

3) visuotinio akcininkų susirinkimo, priėmusio nutarimą padidinti įstatinį kapitalą, data;

4) akcinės bendrovės akcijų emisijos ir įstatų įregistravimo datos bei registracijos numeriai;

5) akcijų nominalios vertės ir emisijos kainos, išleidžiamų kiekvienos klasės akcijų skaičius ir jų suteikiamos teisės;

6) akcijų pasirašymo terminai;

7) akcijų apmokėjimo tvarka;

8) akcijų skirstymo jas pasirašiusiesiems tvarka, jeigu akcijų pasirašyta daugiau negu numatyta išleisti;

9) pasirašančiojo akciją pavardė, vardas (juridinio asmens pavadinimas) ir adresas (buveinė);

10) pasirašomų akcijų skaičius pagal klases.

Akcijų pasirašymo sutarties projektą rengia, skelbia ir už duomenų teisingumą atsako steigėjas, o kai bendrovė įregistruota – valdyba. Jeigu asmuo, pasirašęs akciją, nurodė netikslus

ar ne visus 9 ir 10 punktuose nurodytus duomenis, akcinė bendrovė gali vienašališkai nutraukti akcijų pasirašymo sutartį ir grąžinti įnašus.

3. Kai akciją pasirašęs asmuo reikalauja, bendrovė (kai bendrovė steigiama – jos steigėjai) per 15 dienų nuo raštiško pareikalavimo dienos privalo sugrąžinti jo įnašus be jokių atskaitymų, jeigu:

1) bendrovė buvo steigiama pažeidžiant Lietuvos Respublikos įstatymus;

2) įstatinis kapitalas padidintas pažeidžiant šį įstatymą;

3) akcijų pasirašymo sutartyje buvo pateikti neteisingi ar ne visi duomenys, nustatyti šio straipsnio antrosios dalies 1–8 punktuose.

4. Asmuo, pasirašęs akciją, negali atsisakyti savo mokestinių įsipareigojimų bendrovei, o bendrovė negali asmens pasirašymą akcijoms skelbti negaliojančiu po to, kai bendrovė buvo įregistruota arba padidino įstatinį kapitalą.

5. Akcininko pirmumo teisė įsigyti bendrovės naujų akcijų suteikia jam galimybę pasirašyti akcijas, kurių nominali vertė proporcinga jo turimų akcijų nominaliai vertei. Terminas, per kurį akcininkai gali įgyvendinti šią teisę, negali būti trumpesnis kaip 30 dienų.

41 straipsnis. Akcijų apmokėjimas

1. Akcijų apmokėjimas yra jų emisijos kainos apmokėjimas pinigais arba padengimas nepiniginiais (turtiniais) akcininkų įnašais. Nepiniginiais (turtiniais) įnašais gali būti tik tos vertybės, kurios yra nuosavybės teisės objektai ir gali būti ekonomiškai įvertintos. Įnašais negali būti darbai ir paslaugos.

2. Bendrovės išleistos akcijos turi būti visiškai apmokėtos per akcijų pasirašymo sutartyje nustatytą laiką, kuris negali būti ilgesnis kaip 1 metai nuo sutarties pasirašymo dienos. Akcijų pasirašymo sutartyje turi būti nurodyti akcijų apmokėjimo terminai, tarp jų ir pradinio įnašo.

3. Pradiniai įnašai pinigais turi būti ne mažesni kaip 1/4 akcijų emisijos kainos. Jie akcijų pasirašymo sutartyje nustatytu laiku mokami į kaupiamąją sąskaitą, kurioje esančias lėšas bendrovė gali naudoti tik po jos įregistravimo. Jeigu likusi akcijų emisijos kaina apmokama nepiniginiais (turtiniais) įnašais ir šie įnašai daromi dalimis, jie įskaitomi tik po to, kai nustatyta tvarka įvertintas ir patvirtintas paskutinis turtinis įnašas.

Jeigu pradiniai įnašai nemokami pinigais, tai tada visa akcijų kaina turtiniais įnašais turi būti padengta iš karto per pradinių įnašų mokėjimo terminą.

4. Nepiniginis (turtinis) įnašas įvertina bendrovės revizorius arba valdybos (steigėjų) paskirtas nepriklausomas ekspertas ar jų komisija. Po to, kai visuotinis akcininkų susirinkimas patvirtino nepiniginį (turtinį) įnašų įvertinimą, akcijos tampa apmokėtomis.

5. Jeigu akcininkas per nustatytą terminą neįmoka įnašų už pasirašytas akcijas, bendrovė turi teisę:

1) praėjus 30 dienų po akcijų apmokėjimo termino pabaigos, realizuoti įsiskolinusio asmens pasirašytas akcijas iš varžytinių arba parduoti už realią kainą (kursą). Jei akcijos parduotos už mažesnę kainą nei asmens, pasirašiusio akcijas, įsiskolinimas bendrovei, tai bendrovė turi teisę pareikalauti iš jo apmokėti skirtumą. Jeigu buvo gauta didesnė suma negu įsiskolinimas, skirtumas turi būti grąžintas šiam asmeniui;

2) pareikalauti iš įsipareigojimų nevykdančio akcininko mokėti akcijų pasirašymo sutartyje numatytus delspinigius ir išieškoti nesumokėtas sumas teismine tvarka. Delspinigiai negali būti mažesni kaip 25 procentai metams, skaičiuojant nuo neįmokėtos sumos.

42 straipsnis. Įstatinio kapitalo didinimas

1. Bendrovės įstatinis kapitalas didinamas, jeigu visuotinis akcininkų susirinkimas ne mažiau kaip 2/3 balsų nutaria išleisti naujas akcijas arba padidinti išleistų akcijų nominalią vertę ir atitinkamai pakeisti įstatus. Išleisti naujas akcijas arba didinti akcijų nominalią vertę bendrovė gali tik tuomet, kai visiškai apmokėtas jos įstatinis kapitalas (paskutinės laidos akcijų emisijos kaina).

2. Bendrovės įstatų pakeitimai dėl įstatinio kapitalo padidinimo registruojami Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka po to, kai pasirašytos akcijos ir surinkti pradiniai įnašai.

3. Įstatinis kapitalas laikomas padidintu tik įregistravus bendrovės įstatų pakeitimus Lietuvos Respublikos įmonių rejestre.

4. Jeigu per 6 mėnesius nuo visuotinio akcininkų susirinkimo, priėmusio nutarimą padidinti įstatinį kapitalą, dienos bendrovės įstatų pakeitimai dėl įstatinio kapitalo padidinimo Lietuvos Respublikos įmonių rejestre nebuvo įregistruoti, tai kapitalas laikomas nepadidintu. Šiuo atveju įnašai turi būti grąžinti.

5. Nutarimas išleisti naujos klasės privilegijuotąsias akcijas gali būti priimamas, jeigu jam pritaria susirinkime dalyvaujantys privilegijuotųjų akcijų, tarp jų ir nesuteikiančių balsavimo teisės, savininkai 2/3 balsų.

43 straipsnis. Įstatinio kapitalo didinimas papildomais įnašais

1. Padidinti bendrovės įstatinį kapitalą papildomais akcininkų ir kitų asmenų įnašais galima tik išleidžiant naujas akcijas.

2. Nemokiai akcinei bendrovei draudžiama didinti įstatinį kapitalą papildomais įnašais viešai platinant akcijas. Šias akcijas ji gali platinti tik savo akcininkams ir darbuotojams.

3. Jeigu akcinė bendrovė išleido konvertuojamąsias obligacijas, tai jos įstatinis kapitalas gali būti didinamas išleidžiant naujas (konvertuojamųjų obligacijų išleidimo nutarime nurodytos nominalios vertės) akcijas, į kurias galėtų keisti savo konvertuojamąsias obligacijas jų savininkai. Išleidžiant konvertuojamąsias obligacijas, akcininkams turi būti sudaryta pirmumo teisė įsigyti šių obligacijų proporcingai jų turimų akcinės bendrovės akcijų skaičiui, jeigu jos įstatuose nenumatyta kitaip.

44 straipsnis. Įstatinio kapitalo didinimas iš bendrovės lėšų

1. Įstatinis kapitalas gali būti didinamas visuotinio susirinkimo nutarimu iš pelno rezervo ar kapitalo rezervo fondų išleidžiant naujas akcijas, kurios nemokamai perduodamos akcininkams, arba padidinant anksčiau išleistų akcijų nominalias vertes.

2. Padidinti įstatinį kapitalą visuotinis susirinkimas nutaria vadovaudamasis bendrovės finansine atskaitomybe, sudaryta ne anksčiau kaip prieš 30 dienų.

3. Iš kapitalo rezervo ir pelno rezervo fondų draudžiama didinti bendrovės įstatinį kapitalą, kol nepadengti finansinėje atskaitomybėje apskaityti bendrovės nuostoliai.

4. Padidinus įstatinį kapitalą iš bendrovės lėšų, bendrovės įstatų pakeitimai registruojami Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka. Kartu su kitais dokumentais įmonių rejestro tvarkytojui pateikiama ir bendrovės finansinė atskaitomybė (balansas).

5. Kai bendrovė iš kapitalo rezervo ir pelno rezervo fondų didina įstatinį kapitalą, akcininkai turi teisę nemokamai gauti naujų akcijų, kurių skaičius būtų proporcingas jų turimų akcijų nominaliai vertei, išskyrus šio įstatymo 35 straipsnio antrojoje dalyje numatytus atvejus.

6. Įregistravusi padidėjusį įstatinį kapitalą, valdyba įstatuose nustatyta tvarka praneša akcininkams apie naujų akcijų įsigijimo tvarką. Jeigu per 6 mėnesius nuo pranešimo dienos akcininkai nepareikalauja akcijų, tai bendrovė turi teisę realizuoti jas visuotinio akcininkų susirinkimo nustatyta tvarka. Jei akcijos nematerialios, tai naujos akcijos įrašomos į vertybinių popierių sąskaitas jas kredituojant.

7. Naujos akcijos suteikia akcininkams lygias teises su kitais tos pačios klasės akcijas turinčiais akcininkais gauti dividendą už tuos ūkinius metus, kuriais buvo išleistos naujos akcijos.

45 straipsnis. Įstatinio kapitalo sumažinimas

1. Įstatinis kapitalas gali būti sumažinamas visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimu, priimtu 2/3 balsų. Kai bendrovė turi išleidusi skirtingų klasių akcijas, visuotinis akcininkų susirinkimas gali sumažinti įstatinį kapitalą, jeigu tam pritaria atskirų klasių akcijų savininkai

(taip pat ir neturintys balsavimo teisės) 2/3 tos klasės akcijų savininkų, dalyvavusių susirinkime, balsų.

2. Įstatinis kapitalas gali būti mažinamas, kad būtų:

1) išmokėtos akcininkams laisvos bendrovės lėšos;

2) išlygintas skirtumas tarp bendrovės nuosavų aktyvų ir įstatinio kapitalo dydžio, susidaręs dėl nuostolių.

3. Įstatinis kapitalas gali būti sumažinamas tik šiais būdais:

1) sumažinant akcijų nominalias vertes;

2) anuliuojant akcijas.

Bendrovė, mažindama įstatinį kapitalą, pirmiausia turi anuliuoti turimas savo akcijas.

4. Nutarimas sumažinti įstatinį kapitalą turi būti viešai paskelbtas 3 kartus ne trumpesniais kaip 30 dienų intervalais arba praneštas kiekvienam bendrovės akcininkui ir kreditoriui.

5. Mažindama įstatinį kapitalą, bendrovė privalo suteikti papildomas savo prievolių įvykdymo garantijas kiekvienam to pareikalavusiam savo kreditoriui.

6. Dėl įstatinio kapitalo sumažinimo bendrovės įstatų pakeitimai registruojami Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka: ne anksčiau kaip praėjus 6 mėnesiams po pirmojo ir 30 dienų po trečiojo viešo paskelbimo arba 3 mėnesiams po to, kai buvo pranešta visiems akcininkams ir kreditoriams bei buvo suteiktos papildomos garantijos jų pareikalavusiems kreditoriams. Šios taisyklės netaikomos, jei įstatinis kapitalas mažinamas anuliuojant bendrovės akcijas, kurias bendrovė supirko iš grynojo pelno ar pelno rezervo fondo arba įsigijo nemokamai. Įstatinis kapitalas laikomas sumažintu tik įstatų pakeitimus įregistravus Lietuvos Respublikos įmonių rejestre.

7. Jeigu akcininkai nustatytu laiku nepristato bendrovės valdybai akcijų išimti iš apyvartos ir anuliuoti, tai bendrovės valdyba viešai paskelbia jas negaliojančiomis.

8. Bendrovė, sumažinusi savo įstatinį kapitalą, gali akcininkams grąžinti įnašus ar jų dalį arba atleisti akcininkus nuo dar neįmokėtų įnašų (dalies įnašų) už pasirašytas akcijas (padidinti jau įmokėtų įnašų vertes). Sumažinus įstatinį kapitalą, akcininkams gali būti išmokama tik pinigais, jeigu bendrovės įstatuose ar akcijų pasirašymo sutartyje nenustatyta kitokia tvarka.

46 straipsnis. Bendrovės teisė supirkti savo akcijas

1. Akcinė bendrovė gali supirkti savo akcijas tik šiais atvejais:

1) norėdama išvengti nuostolių dėl didelio akcijų kainos (kurso) kritimo;

2) šio įstatymo nustatyta tvarka sumažinus bendrovės įstatinį kapitalą.

2. Akcijos superkamos visuotinio akcininkų susirinkimo nutarimu. Akcinės bendrovės savų akcijų, įsigyjamų šio straipsnio pirmosios dalies 1 punkte nurodytam tikslui, nominali vertė kartu su kitomis jau turimomis savomis akcijomis negali būti didesnė kaip 1/10 įstatinio kapitalo.

3. Akcinė bendrovė gali įsigyti savo akcijas iš įstatinio kapitalo ir privalomojo atsargos fondo lėšų tik įstatinio kapitalo mažinimo atveju.

4. Akcinės bendrovės akcijos, įsigytos pažeidžiant šio straipsnio nuostatas, valstybės institucijos, registruojančios akcijas, nutarimu anuliuojamos ir sumažinamas šios bendrovės įstatinis kapitalas.

5. Akcinė bendrovė, supirkusi savo akcijas, neturi teisės naudotis akcijų suteikiamomis neturtinėmis teisėmis.

6. Uždarajai akcinei bendrovei draudžiama supirkti savo akcijas.

VI SKIRSNIS FINANSAI IR PELNO PASKIRSTYMAS

47 straipsnis. Bendrovės finansiniai ištekliai

1. Bendrovės finansiniai ištekliai formuojami iš vidinių ir išorinių šaltinių. Vidiniais finansavimo šaltiniais gali būti amortizaciniai atskaitymai ir pelnas, išoriniais šaltiniais – įnašai už akcijas, įplaukos už obligacijas, skolintos ir kitos joms prilygstančios lėšos.

2. Bendrovės valdyba nustato amortizacinių atskaitymų apskaičiavimo metodą ir normatyvus savo neapyvartinių aktyvų susidėvėjimui atstatyti ir remonto išlaidoms dengti. Šie normatyvai nustatomi atsižvelgiant į bendrovės turto efektyvumo realų kitimą ir negali viršyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų maksimalių ekonominių normatyvų. Pirma laiko nurašytą (nevisiškai amortizuotą) neapyvartinių aktyvų likutinę (neamortizuota) dalis priskiriama prie bendrovės nuostolių.

3. Visuotinio akcininkų susirinkimo ar jo pavedimu valdybos nutarimu visos ar dalis pajamų, gautų dėl bendrovės akcijų ir obligacijų emisijos kainos bei jų nominalios vertės skirtumo, gali būti priskiriamos prie pelno. Jeigu visuotinis susirinkimas ar valdyba nepriėmė tokio nutarimo, šios pajamos priskiriamos kapitalo rezervo fondui ir neapmokestinamos.

4. Kol bendrovė nesumoka įstatymų nustatytų mokesčių, ji neturi teisės naudoti pelno kitiems tikslams.

48 straipsnis. Pelno paskirstymas

1. Bendrovės pelnas turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius po ūkinių metų pabaigos, prieš tai patvirtinus metinę finansinę atskaitomybę. Nutarime dėl pelno paskirstymo turi būti nurodyta:

- 1) pelnas;
- 2) privalomi mokėjimai iš pelno;
- 3) dividendas;
- 4) atskaitymai į privalomąjį atsargos ir pelno rezervo fondus;
- 5) metiniai išmokėjimai (tantjemoms) valdybos ir stebėtojų tarybos nariams;
- 6) pelno panaudojimas darbuotojų premijoms ir kitiems tikslams;
- 7) pelno likutis.

2. Visuotinis akcininkų susirinkimas, skirstydamas pelną, turi teisę prie jo pridėti dalį pelno rezervo ar kapitalo rezervo fondų.

3. Metiniams išmokėjimams (tantjemoms) valdybos ir stebėtojų tarybos nariams, darbuotojų premijoms ir kitiems tikslams (šio straipsnio pirmosios dalies 5 ir 6 punktai) gali būti skirta ne daugiau kaip 1/5 grynojo pelno.

4. Premijos darbuotojams iš pelno gali būti išmokamos avansu kiekvieną ketvirtį, jei remiantis einamaisiais ūkinės veiklos rezultatais numatoma gauti pakankamai pelno. Tantjemas stebėtojų tarybos ir valdybos nariams mokėti avansu draudžiama.

5. Jei privalomojo atsargos fondo ir kapitalo rezervo fondo dydžių suma yra mažesnė kaip 1/10 įstatinio kapitalo, tai atskaitymai į privalomąjį atsargos fondą yra privalomi ir negali būti mažesni kaip 1/20 grynojo pelno.

6. Mokėti dividendus, metinius išmokėjimus (tantjemas) valdybos ir stebėtojų tarybos nariams, darbuotojams premijas bei kitaip skirstyti ir naudoti pelną draudžiama, jeigu per nustatytus terminus neatsiskaityta su žemės ūkio gamintojais už parduotą produkciją.

49 straipsnis. Dividendai

1. Dividendas yra akcininkui paskirta pelno dalis, kuri proporcinga jo turimų akcijų nominaliai vertei. Jeigu akcija nevisiškai apmokėta, tai akcininko dividendas mažinamas proporcingai neapmokėtos akcijos kainos daliai. Įstatuose gali būti nustatoma, jog mažinamas ir apmokėtų akcijų dividendas, jeigu už jas baigta mokėti tais ūkiniais metais, už kuriuos skiriamas dividendas.

2. Visuotinio akcininkų susirinkimo paskelbti dividendai yra bendrovės įsipareigojimas akcininkams. Akcininkas turi teisę dividendą išreikalauti iš bendrovės kaip jos kreditorius. Akcininkui išmokėtą dividendą bendrovė gali išieškoti, jeigu akcininkas žinojo ar turėjo žinoti, kad paskelbtasis dividendas yra neteisėtas.

3. Visuotiniam akcininkų susirinkimui draudžiama skelbti ir išmokėti dividendus, jei bendrovė yra nemoki arba jei išmokėjusi dividendus, taptų nemokia. Jei bendrovės balanse yra apskaityti nuostoliai, tai visuotinis akcininkų susirinkimas taip pat neturi teisės skelbti ir išmokėti dividendų, kol jie nebus padengti ar dėl to nebus sumažintas įstatinis kapitalas.

4. Bendrovė privalo išmokėti dividendus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo visuotinio akcininkų susirinkimo, paskelbusio dividendus, dienos. Dividendus mokėti avansu draudžiama.

5. Dividendus bendrovė išmoka pinigais. Jeigu akcininkas neprieštarauja, dividendas jam gali būti išmokėtas bendrovės akcijomis ar kitais vertybiniais popieriais.

6. Dividendą turi teisę gauti tie asmenys, kurie visuotinio susirinkimo, paskelbusio dividendus, dieną buvo bendrovės akcininkai.

VII SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

50 straipsnis

1. Akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės turi pataisyti savo įstatus pagal šį įstatymą ir įregistruoti juos per 9 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo Įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka. Per šį laiką neperregistravusios įstatų bendrovės likviduojamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kurių įstatinis kapitalas mažesnis už šio įstatymo nustatytą minimalų dydį, per 2 metus nuo įstatymo paskelbimo turi atitinkamai padidinti bendrovės įstatinį kapitalą. Bendrovės, neįvykdžiusios šio reikalavimo, turi būti reorganizuotos arba likviduotos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

3. Valstybinės ir valstybinės akcinės įmonės, išskyrus valstybines įmones, kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybė nenumato iki 2000 metų nei akcionuoti, nei privatizuoti, taip pat individualios (personalinės) įmonės, kurioms suteiktos juridinio asmens teisės, turi būti reorganizuotos į bendroves Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir per 9 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo įregistruotos Lietuvos Respublikos įmonių rejestre. Nurodytas laikas įmonėms, tęsiančioms privatizavimą pagal Valstybinio turto pirminio privatizavimo įstatymą, skaičiuojamas nuo jų privatizavimo termino pabaigos. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi parengti ir iki 1994 m. lapkričio 1 d. pateikti Seimui tvirtinti tokių įmonių sąrašą (nurodant įstatinį kapitalą) ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo projektą.

4. Lietuvos Respublikoje įregistruoto komercinio (akcinio) banko akcijų bendra vertė kitose bendrovėse, išskyrus komercinius (akcinius) bankus ir tiesiogiai bankus aptarnaujančias bendroves, negali būti didesnė kaip 10 procentų banko pagrindinio kapitalo, įregistruoto Lietuvos banke.

5. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą (Žin., 1990, Nr. [24-594](#); 1993, Nr. [52-996](#), Nr. [62-1169](#)) pripažinti netekusiu galios.

6. Lietuvos Respublikos valstybinių įmonių įstatymas (Žin., 1990, Nr. [30-709](#); 1991, Nr. [4-107](#); 1992, Nr. [30-914](#); 1993, Nr. [31-710](#), Nr. [32-730](#), Nr. [49-963](#), Nr. [52-995](#), Nr. [62-1169](#)) galioja tik valstybinėms įmonėms, kurios įrašytos šio straipsnio trečiojoje dalyje nustatytame įmonių sąraše.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS